

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอข้อมูลในบทนี้จะแบ่งออกเป็น ส่วน

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา
3. ความแปลกแยกทางการเมือง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัตินของผู้ตอบแบบสอบถามกับความยึดมั่นผูกพันในศาสนา และความแปลกแยกทางการเมือง

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตาราง 4.1 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 18-35 ปี อายุเฉลี่ยเท่ากับ 31.64 ปี มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีระดับการศึกษาทางศาสนาระดับชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมุดาวชิเตาะห์) ขึ้นไป โดยได้รับการศึกษาศาสนาเป็นระยะเวลา 1-5 เป็นคนปัตตานีโดยกำเนิด อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานีเป็นระยะเวลาอยู่ระหว่าง 26-70 ปี ปี มีอาชีพเป็นเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป มีรายได้ อยู่ระหว่าง 100-6500 บาท และเป็นโสด

⁵ การเปรียบเทียบชั้น สามารถจัดได้ดังนี้ คือ ชั้นตติกา (ชั้นอนุบาล) ชั้นอิมดาอียะฮ์ (ชั้นประถมศึกษา) ชั้นมุดาวชิเตาะห์ (ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) ชั้นฆานาวิยะฮ์ (ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) สูงกว่าฆานาวิยะฮ์ (ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป)

ตาราง 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 10 ประการ

เพศ	จำนวน	ค่าร้อยละ
ชาย	219	56.6
หญิง	168	43.4
รวม	387	100
อายุ		
18-35 ปี	259	66.8
36-70 ปี	129	33.2
รวม	388	100
ระดับการศึกษาสามัญ		
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	215	56.0
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	169	44.0
รวม	384	100
ระดับการศึกษายาชาสนา		
ต่ำกว่ามัธยม	158	41.1
มัธยมขึ้นไป	226	58.9
รวม	384	100
ระยะเวลาในการศึกษายาสนา		
1-5 ปี	126	38.5
6-18 ปี	201	61.5
รวม	327	100

ตาราง 4.1 (ต่อ)

เป็นคนปีตตานีโดยกำเนิด	จำนวน	ค่าร้อยละ
ใช่	277	71.4
ไม่ใช่	111	28.6
รวม	388	100
ระยะเวลาที่อยู่ปีตตานี		
1-25 ปี	178	48.9
26-70 ปี	186	51.1
รวม	364	100
อาชีพ		
ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	90	23.2
ธุรกิจส่วนตัวลูกจ้างเอกชน	92	23.7
เกษตรกร รับจ้างทั่วไป	110	28.4
นักศึกษา	96	24.7
รวม	388	100
รายได้		
100-6500 บาท	201	63.6
6501-45000 บาท	115	36.4
รวม	316	100
สถานภาพสมรส		
โสด	180	46.4
สมรส หม้าย	190	53.6
รวม	388	100

4.2 ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา

Kanter Moss Rosabeth (อ้างในจูไรรัตน์ สวัสดิภาพ, 2530:9-11) ให้ความหมายความ “ยึดมั่นผูกพัน” ว่าเป็นความเต็มใจของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่จะสละเวลา พลังงาน รวมทั้งความซื่อสัตย์ ให้แก่การกระทำสิ่งนั้นๆ

Roof Vade Clark (อ้างในจูไรรัตน์ สวัสดิภาพ, 2530:14-15) ให้ความหมาย “ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา” ว่า หมายถึง ความเชื่อและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพอยู่กับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ (Supernatural) และ/หรือ เกี่ยวข้องกับค่านิยมอันสูงส่งของบุคคล (High – intensity values)

อับดุลลอฮ บินอับดุลหะมิด อัล-อะษะรียี (อ้างในนัศรุลลอฮ ด็อยยิบ, 2002:15) กล่าวว่า ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลาม หมายถึง การศรัทธาอย่างแน่วแน่ต่ออัลลอฮ บรรดาโมลาอีกะฮ์ บรรดารอซูล วันสุตท่าย การกำหนดความดีความชั่ว และรวมถึงสิ่งเร้นลับต่างๆ ทั้งหมดที่ถูกยืนยันเอาไว้ และหลักการศาสนา ตลอดจนถึงสิ่งต่างๆ ที่อัลสะละฟุศ-ศอและห์ (บรรดาชนยุคต้นๆ) ได้ยึดถือมา และรวมถึงการยอมแสดงความจำนนโดยสมบูรณ์ต่ออัลลอฮ ทั้งในคำบัญชาต่างๆ การตัดสินใจ การเชื่อฟังและการปฏิบัติตามท่านร่อซูล (ช.ล.) อีกด้วย

จรัญ มะลูลีม (2541:49) กล่าวว่า อิสลามไม่ใช่ความเชื่อแต่อย่างเดียวนั้น หากแต่เป็นวิถีทางของชีวิต อิสลามคือศาสนาของการกระทำ ความคิด และการพูดจาที่ถูกต้องซึ่งเกิดจากความรักในพระเจ้าเป็นเจ้า ความเมตตาปราณีต่อคนทั่วโลก และคุณภาพของมนุษย์ในสายตาพระเจ้าผู้อภิบาลหลักสำคัญของศาสนาก็คือ สูตรที่ว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ มุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของพระองค์” ผู้ที่เป็นมุสลิมนั้นต้องเชื่อในสูตรนี้อย่างเต็มที่และกระทำสิ่งใดๆ ไปตามความเชื่อนั้น

เมาลานา ซัยยิด อิบูล อลา เมาคูดี (อ้างในบรรจง บินกาซัน, 2541:77) กล่าวว่า ศาสนาที่แท้จริงนั้นหมายถึงการเชื่อฟังและการยอมจำนนต่ออัลลอฮ โดยสิ้นเชิง การแสดงความเคารพภักดี (อิบาดะฮ์) ต่ออัลลอฮนั้นมิได้หมายถึงแต่เพียงการ โค้งการวะต่อพระองค์วันละห้าเวลาเท่านั้น แต่มันหมายถึงว่าการจะต้องปฏิบัติตามคำบัญชาของพระองค์ตลอดเวลา จะต้องละเว้นจากสิ่งที่พระองค์ทรงห้ามและทำในสิ่งที่พระองค์ทรงบัญชาไว้ ดังนั้นในเรื่องทุกอย่าง จึงต้องหาว่าคำสั่งของพระองค์เป็นอย่างไร

ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามอันมีศาสนิกชนเรียกตนเองว่า มุสลิม นั้นเป็นศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียวคือ อัลลอฮ และมีท่านนบีมุฮัมมัด (ช.ล.) เป็นผู้ประกาศศาสนาและเชื่อในผลของการกระทำความดี ความชั่ว เป็นหลักเบื้องต้นในการปฏิญาณตนเข้านับถือศาสนาอิสลาม เพื่อความเข้าใจในเรื่องของความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลาม ผู้วิจัยจึงได้สร้างดัชนีชี้วัดความยึดมั่น

ผูกพันในศาสนาอิสลามตามแนวการปฏิบัติศาสนกิจ และการเข้าร่วมในกิจกรรมทางศาสนาอันเป็นวิถีชีวิตของมุสลิมโดยทั่วไป โดยมีตัวแปรที่บัญญัติไว้ในหลักการทางศาสนาและที่สร้างขึ้นมาเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมถึงสถานการณ์ในปัจจุบันอันเป็นประโยชน์ในการที่จะศึกษาได้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้ คือ (1) การละหมาด (2) การถือศีลอด (3) การจ่ายซะกาต (บริจาคทาน) (4) การรำลึกถึงอัลลอฮ์ (5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา (6) การอุทิศกำลังกาย กำลังความคิด และกำลังทรัพย์เพื่อศาสนา (7) การติดตามข่าวสารทางศาสนา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบถึงระดับความยึดมั่นผูกพันในศาสนาของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีว่าอยู่ในระดับใด อย่างไร ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

จากตาราง 4.2 ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอยู่ในระดับสูง โดยพิจารณาได้ตามผลการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้ คือ การถือศีลอด ชุมนะฮ์ต่างๆ (เช่น ในวันจันทร์และพฤหัสบดี) มีค่า Mean=2.63⁶ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด รองลงมา คือ การติดตามข่าวสารจากการสนทนา การบรรยาย หรือการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิ (Mean=3.14) การละหมาดชุมนะฮ์ต่างๆ (Mean=3.18) การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากหนังสือวารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ (Mean=3.24) การละหมาดร่วมกันที่มีสยิด (ญะมาอะฮ์) (Mean=3.35) การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากวิทยุ โทรทัศน์ (Mean=3.38) การอุทิศกำลังแรงกายเพื่อช่วยเหลือศาสนกิจหรือศาสนพิธี (Mean=3.43) การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นที่มีสยิด (Mean=3.56) การบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเงินทองให้แก่การประกอบกิจกรรมทางศาสนาหรือบริจาคแก่มีสยิด (Mean=3.61) การบริจาคทาน (ซะกาต) (Mean=3.96) การกล่าวมิกรุลลอฮ์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์) (Mean=4.17) การกล่าววาจา “บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรรอหิม” ก่อนลงมือกระทำการใดๆ (Mean=4.48) การละหมาดร่วมกันที่มีสยิดในเดือนรอมฎอนและในโอกาสสำคัญทางศาสนา เช่น วันอีดิลฟิตรี (Mean=4.61) การละหมาดประจำวัน 5 เวลา (Mean=4.88) การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน (Mean=4.95)

⁶ ในการวิเคราะห์ความยึดมั่นผูกพันในศาสนาในแต่ละประเด็นซึ่งสามารถสร้างเกณฑ์วัดตาม Likert Scale ที่มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 และสูงสุดเท่ากับ 5 และค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 ดังนั้นยิ่งค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นสูงคือ สูงกว่า 3 เท่าใด ก็ยิ่งมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากเท่านั้น

ตาราง 4.2 จำนวน คำร้อยละและค่าเฉลี่ยของความยึดมั่นผูกพันในศาสนา

ข้อ	ประเด็น	ทำ เป็น ประจำ	บ่อยๆ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ครั้ง คราว	ไม่ เคย ทำ เลย	Mean	จำนวน
1.	การละหมาดประจำวัน 5 เวลา	91.7	6.2	0.8	1.3		4.88	387
2.	การละหมาดร่วมกันที่มีสยิด (ญะมาอะฮ์)	26.4	21.0	17.5	31.0	4.0	3.35	371
3.	การละหมาดร่วมกันที่มีสยิดในเดือนรอมฎอนและในโอกาสสำคัญทางศาสนา เช่น วันอีดิลฟิตรี	76.9	11.9	6.5	4.7		4.61	386
4.	การละหมาดซุนนะฮ์ต่างๆ	15.1	26.5	20.5	37.1	0.8	3.18	385
5.	การกล่าววาจ่า "บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรรอหีม" ก่อนลงมือกระทำการใดๆ	63.8	23.8	8.8	3.6		4.48	387
6.	การกล่าวมิกรุลลอฮ (รำลึกถึงอัลลอฮ)	46.7	29.7	17.3	6.3		4.17	381
7.	การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน	96.6	2.6	0.3	0.5		4.95	388
8.	การถือศีลอดซุนนะฮ์ต่างๆ (เช่น ในวันจันทร์และพฤหัสบดี)	7.0	15.5	18.6	51.2	7.8	2.63	381
9.	การบริจาคทาน (ซากาต)	44.5	22.7	17.2	15.1	0.5	3.96	384
10.	การบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเงินทองให้แก่การประกอบกิจกรรมทางศาสนาหรือบริจาคแก่มัสยิด	24.9	32.4	21.8	20.7	0.3	3.61	386
11.	การอุทิศกำลังแรงกายเพื่อช่วยเหลือศาสนิกหรือศาสนพิธี	21.1	29.8	22.2	25.1	1.8	3.43	383
12.	การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นที่มีสยิด	27.3	27.1	21.1	23.2	1.3	3.56	384

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็น	ทำ เป็น ประจำ	บ่อยๆ	ค่อนข้าง บ่อย	เป็น ครั้ง คราว	ไม่ เคย ทำ เลย	Mean	จำนวน
13.	การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ	20.2	23.0	19.9	34.6	2.3	3.24	387
14.	การติดตามข่าวสารจากการสนทนา การบรรยาย หรือการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิ	14.5	26.1	21.7	34.9	2.8	3.14	387
15.	การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากวิทยุ โทรทัศน์	20.7	28.7	20.2	29.2	1.3	3.38	387

การวิเคราะห์ความเชื่อมั่นผูกพันในศาสนานั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลแต่ละประเด็นทั้ง 15 ประเด็นที่ได้รับจากแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นผูกพันในศาสนาขึ้นมาหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) เสียก่อน เมื่อวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS แล้ว ได้ค่า Alpha = 0.8601

ดังนั้นในการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นผูกพันในศาสนาต่อไปนี้จึงเป็นผลรวมของประเด็นทั้ง 15 ประเด็น ซึ่งสามารถสร้างเกณฑ์วัดตาม Likert Scale ที่มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 15 และ สูงสุด เท่ากับ 75 และค่าเฉลี่ย เท่ากับ 45⁷

จากการคำนวณที่ได้รับจากข้อมูล ปรากฏว่าค่าต่ำสุดเท่ากับ 34 และสูงสุดเท่ากับ 75 และค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.76 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยนี้แล้วจะเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 45 ไป 11.76 แสดงว่าในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นผูกพันในศาสนาสูงพอสมควร

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตาราง จะเห็นว่าค่าเฉลี่ย (Mean) ในประเด็นต่างๆ สามารถขึ้นยันถึงความเชื่อมั่นผูกพันในศาสนาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะค่าเฉลี่ยในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานที่สุดสำหรับมุสลิม เช่น การละหมาด การรำลึกถึงอัลลอฮ์ การถือศีลอด การบริจาคทาน ในประเด็นที่ 1 3 5 7 9 จากตาราง 4.2

ตารางต่อไปนี้จะแสดงความเชื่อมั่นผูกพันในศาสนาจำแนกตามเพศ อายุ รายได้และสถานภาพสมรส

⁷ ยิ่งค่าผลรวมสูงคือ สูงกว่า 45 เท่าใด ก็ยิ่งมีความเชื่อมั่นผูกพันในศาสนา มากเท่านั้น

ตาราง 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส กับความยึดมั่นผูกพันในศาสนา

เพศ	Mean	Std. Dev	จำนวน
ชาย	58.36	8.89	207
หญิง	54.48	8.35	145
รวม	56.76	8.87	352
Sig. = 0.000			
ระดับอายุ	Mean	Std. Dev	จำนวน
18-35	56.00	8.26	236
36-70	58.29	9.81	117
รวม	56.76	8.85	353
Sig. = 0.022			
รายได้	Mean	Std. Dev	จำนวน
100-6,500	56.04	8.63	180
6,501-45,000	58.46	9.64	108
รวม	56.95	9.08	288
Sig. = 0.028			
สถานภาพสมรส	Mean	Std. Dev	จำนวน
โสด	55.58	8.30	166
สมรส หม้าย	57.81	9.22	187
รวม	56.76	8.85	353
Sig. = 0.018			

จากตาราง 4.3 เมื่อพิจารณาค่า Mean และ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ รายได้ สถานภาพสมรส กับความยึดมั่นผูกพันในศาสนาโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่เพศชายมีแนวโน้มมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนา สูงกว่าเพศหญิง กลุ่มที่มีอายุ 36-70 ปีมีแนวโน้มมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ 18-35 ปี กลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 6,500 บาท มีแนวโน้มมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่

มีรายได้น้อยกว่า 6,500 บาท กลุ่มที่สมรสแล้วมีแนวโน้มมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนาสูงกว่ากลุ่มที่โสด

ตารางต่อไปนี้จะเป็นการนำเสนอความแตกต่างในการปฏิบัติในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับความยึดมั่นผูกพันในศาสนาโดยจำแนกตามคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ประเด็น “การละหมาดร่วมกันที่มีสยิด”

การละหมาดรวมกันนั้นเป็นชุนนะฮ์ที่ท่านนบีได้เน้นเอาไว้ ซึ่งมีหะดีษที่ระบุถึงความประเสริฐไว้มากมายดังเช่น หะดีษที่รายงานจากอิบนิอุมร์ รอฎิยัลลอฮูอันฮุ ซึ่งบันทึกโดย บุคอรีห์ และมุสลิม กล่าวว่า ท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) ได้กล่าวความว่า “การละหมาดร่วมกันนั้นประเสริฐกว่าการละหมาดคนเดียวถึง 27 เท่า” เป็นต้น (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2544:386) ซึ่งในประเด็นนี้มีผลการวิจัยดังนี้

จากตาราง 4.4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไปละหมาดร่วมกันที่มีสยิดเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ การศึกษาสายศาสนากับประเด็น “การไปละหมาดร่วมกันที่มีสยิด” โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามเพศ พบว่าเพศชายมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องมาจากการไปละหมาดที่มีสยิดนั้นศาสนากำหนดให้เน้นหนักไปที่เพศชายมากกว่าเพศหญิงหรือเป็นที่บังคับสำหรับเพศชายมากกว่าส่วนเพศหญิงนั้นศาสนากำหนดให้ละหมาดที่บ้าน และหากพิจารณาในแง่ของการเดินทางแล้วเพศชายจะมีความสะดวกมากกว่าเพศหญิง กล่าวคือในการเดินทางของเพศหญิงนั้นจะต้องมีผู้ปกครองหรือญาติที่ไม่สามารถแต่งงานกันได้ไปด้วย และสำหรับเพศชายนั้นยังก่อให้เกิดการพบปะสังสรรค์กันอีกด้วย

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ พบว่ากลุ่มที่มีอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ที่มีอายุน้อยนั้นยังไม่มีภาระดูแลหรือรับผิดชอบกับครอบครัว หน้าที่ กิจการงานต่างๆ มากมายเท่าผู้ใหญ่ หรือบางครั้งผู้ที่มีอายุน้อยก็มีความคล่องตัวในเดินทางมากกว่า

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาสายศาสนา พบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะปฏิบัติมากกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่านั้นมีความรู้มากกว่าซึ่งทำให้มีความตระหนักในการที่จะปฏิบัติในสิ่งที่เป็นข้อกำหนดทางศาสนามากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

ตาราง 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ และการศึกษาศาสนากับการละหมาดร่วมกันที่มัสยิด

เพศ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ชาย	26(12.1)	45(21.0)	143(66.8)	214(100)
หญิง	104(66.7)	20(12.8)	32(20.5)	156(100)
รวม	130(35.1)	65(17.6)	175(47.3)	370(100)
Sig. = 0.000				
อายุ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
18-35 ปี	99(39.9)	45(18.1)	104(41.9)	248(100)
35-70 ปี	31(25.2)	20 (16.3)	72(58.5)	123(100)
รวม	130(35.0)	65(17.5)	176(47.4)	371(100)
Sig. = 0.007				
ระดับการศึกษาศาสนา	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	63(42.0)	28(18.7)	59(39.3)	150(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	66(30.1)	36(16.4)	117(53.4)	219(100)
รวม	129(35.0)	64(17.3)	176(47.7)	369(100)
Sig. = 0.023				

2. ประเด็น “การละหมาดร่วมกันที่มัสยิดในเดือนรอมฎอนและในโอกาสสำคัญทางศาสนา เช่น วันอีดิลฟิตรี”

ในศาสนาอิสลามมีวันสำคัญอยู่ 2 วัน คือ (1) วันอีดิลฟิตรี หรือวันอีดิลเส็ก ตรงกับวันที่ 1 เดือนเซาวาลอันเป็นเดือนที่ 10 ของปีอิสลาม โดยถือตามปฏิทินทางจันทรคติ (2) วันอีดิลฮัจญา หรือวันอีดิใหญ่ ตรงกับวันที่ 10 เดือนซุลหิจญะฮ์ อันเป็นเดือนที่ 12 ของปีอิสลาม (อัลอิสลาห์ สมาคม, 2540:271-272) การละหมาดอีดทั้งสองนั้น ได้ถูกตราเป็นบัญญัติขึ้นในปีแรกแห่งฮิจญ

เราะฮ์ศักราชถือเป็น (ซุนนะฮ์มุอ์กกะดะฮ์) สิ่งที่น่าให้ปฏิบัติ ซึ่งท่านนบี (ซ.ล.) ได้ปฏิบัติเป็นประจำ และท่านได้ใช้ให้ผู้ชายและผู้หญิงออกไปละหมาด (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2544 :553)

จากตาราง 4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไปละหมาดร่วมกันที่มีสยิดในเดือนรอมฎอน และในโอกาสสำคัญทางศาสนา เช่น วันอีดิลฟิตรี เป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาในการศึกษาศาสนาอิสลาม อาชีพ และ สถานภาพสมรส กับ ประเด็น “การละหมาดร่วมกันที่มีสยิดในเดือนรอมฎอนและในโอกาสสำคัญทางศาสนา เช่น วันอีดิลฟิตรี” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามเพศแล้ว พบว่าเพศชายมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจากว่า เพศหญิงบางส่วนต้องดูแลจัดการกับภาระงานที่บ้านรวมทั้งการดูแลบุตรหลาน และบางส่วนอาจจะไม่ทราบถึงความสำคัญของวันสำคัญทางศาสนา หรือไม่ก็อาจจะไม่ได้ต้องการไปร่วมเนื่องจากต้องการหลีกเลี่ยงภาวะการเดินทางที่ลำบาก รวมถึงการปะปนกันระหว่างชายและหญิง

เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่าผู้ที่อายุมากมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติน้อยกว่า เป็นเพราะว่า การเดินทางที่ไม่ค่อยสะดวกในสถานที่ซึ่งมีคนพลุกพล่าน รวมถึงภาวะของสุขภาพร่างกายที่อาจจะไม่เอื้ออำนวยมากนักกรณีของคนที่อายุมากๆ

เมื่อพิจารณาตามการศึกษา พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงทั้งสายสามัญและสายศาสนา หรือคนที่ศึกษานานกว่า มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะการให้ความสำคัญและตระหนักกับการไปร่วมละหมาดในวันสำคัญทางศาสนาตามความรู้ที่ตนมีความรู้อันได้จากการศึกษา

เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่าผู้ที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรหรือรับจ้าง มีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าอาชีพอื่นๆ และเช่นเดียวกัน ผู้ที่สมรสแล้วก็มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะการให้ความสำคัญและตระหนักกับการไปร่วมละหมาดในวันสำคัญทางศาสนา รวมทั้งเป็นการพบปะสังสรรค์กับญาติมิตรและเพื่อนฝูง

ตาราง 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา
ระยะเวลาในการศึกษาศาสนาอิสลาม อาชีพ และ สถานภาพสมรส กับการละหมาดร่วม
กันที่มีสถิติในเดือนรอมฎอนและใน โอกาสสำคัญทางศาสนา เช่น วันอีดิลฟิตรี

เพศ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ชาย	5 (2.3)	7(3.2)	206(94.5)	218(100)
หญิง	13(7.8)	18(10.8)	136(81.4)	167(100)
รวม	18(4.7)	25(6.5)	342(88.8)	385(100)
Sig. = 0.000				
อายุ				
18-35 ปี	8 (3.1)	20(7.8)	230(89.1)	258(100)
35-70 ปี	10(7.8)	5(3.9)	113(88.3)	128(100)
รวม	18(4.7)	25(6.5)	343 (88.9)	386(100)
Sig. = 0.049				
ระดับการศึกษาสายสามัญ				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	15(7.0)	11(5.1)	189(87.9)	215(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	2(1.2)	14 (8.4)	151(90.4)	167(100)
รวม	17 (4.5)	25(6.5)	340(89.0)	382(100)
Sig. = 0.013				
ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา				
1-5 ปี	10(8.0)	9(7.2)	106(84.8)	125(100)
6-18 ปี	4(2.0)	10(5.0)	187(93.0)	201(100)
รวม	14(4.3)	19(5.8)	293(89.9)	326(100)
Sig. = 0.021				

ตาราง 4.5 (ต่อ)

อาชีพ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ข้าราชการ	6(6.7)	8 (9.0)	75(84.3)	89(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	3(3.3)	7(7.6)	82(89.1)	92(100)
เกษตรกร รับจ้าง	1(7.3)	1(0.9)	100(91.7)	109(100)
นักศึกษา	8(1.0)	9(9.4)	86(89.6)	96(100)
รวม	18(4.7)	25(6.3)	340 (89.0)	382(100)
Sig. = 0.037				
สถานภาพสมรส				
โสด	4(2.2)	15 (8.3)	161 (89.4)	180(100)
สมรส หม้าย	14(6.8)	10 (4.9)	182(88.3)	206(100)
รวม	18(4.7)	24(6.3)	343(88.9)	386(100)
Sig. = 0.047				

3. ประเด็น “การละหมาดซุนนะฮ์ต่างๆ”

อิซซุนนะฮ์ คือ สิ่งที่ถ่ายทอดมาจากท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) จากคำพูดหรือการปฏิบัติ หรือ การยอมรับในการกระทำนั้นๆ เมื่อมุสลิมยึดถือปฏิบัติก็จะได้รับผลบุญและจะไม่ได้รับโทษเมื่อไม่ปฏิบัติ กระนั้นก็ดี มุสลิมมิได้ถือเอาเรื่องของซุนนะฮ์เป็นเรื่องเล็กน้อยไม่มีความสำคัญ เพราะความมุ่งหมายของการละหมาด คือ การแสวงหาความใกล้ชิดต่ออัลลอฮ์ และสำหรับละหมาดซุนนะฮ์นั้นก็เพื่อเสริมสร้างความบกพร่องของละหมาด 5 เวลาที่บังคับสำหรับมุสลิมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (อัลอิศลาห์สมาคม, 2540:319)

จากตาราง 4.6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ละหมาดซุนนะฮ์ต่างๆ เป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และระดับการศึกษาสายศาสนา กับ ประเด็น “การละหมาดซุนนะฮ์ต่างๆ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามเพศแล้ว จะเห็นว่ามีทิศทางที่ตรงกันข้าม คือ เพศชายมีแนวโน้มในการปฏิบัติเป็นประจำเป็น ส่วนเพศหญิงปฏิบัติเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเพศชายนั้นเป็นหัวหน้าครอบครัวและเป็นผู้นำในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการ

ปฏิบัติในเรื่องนี้ด้วย นอกจากนั้นเพศชายจะมีความสะดวกมากกว่าเพศหญิงซึ่งไม่สามารถปฏิบัติได้ ในขณะที่มีประจำเดือน นอกจากนั้นการตระหนักถึงความจำเป็นของการละหมาดชุนนะฮ์แตกต่างกันด้วย เมื่อพิจารณาจากระดับการศึกษาทางศาสนา พบว่าผู้ที่ศึกษาสูงกว่าจะตระหนักถึงเรื่องนี้มากกว่า

ตาราง 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และระดับการศึกษาสายศาสนา กับการละหมาดชุนนะฮ์ต่างๆ

เพศ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ชาย	53(24.2)	54(24.7)	112 (51.1)	219(100)
หญิง	93 (56.4)	29(15.2)	47(28.5)	165(100)
รวม	146(38.0)	79(20.6)	159(41.4)	384(100)

Sig. = 0.000

ระดับการศึกษาสายศาสนา	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	73 (47.1)	31 (20.0)	51(32.9)	155(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	71(31.4)	48(21.2)	107(47.3)	226(100)
รวม	144(37.8)	79(20.7)	158(41.5)	381(100)

Sig. = 0.005

4. ประเด็น "การกล่าววาจา "บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรรอหิม" ก่อนลงมือกระทำการใดๆ"
อัลลอฮ์ ทรงบอกว่า จะทรงรำลึกถึงบุคคลที่รำลึกถึงพระองค์ ดังโองการที่ว่า
"ดังนั้นพวกเจ้าจงรำลึกถึงข้าเถิด ข้าก็จะรำลึกถึงพวกเจ้า..."(บทอัลบะเกาะเราะฮ์ โองการที่

152)

และพระองค์ทรงกล่าวไว้ในหะดีษกุดซี⁸ ซึ่งบันทึกโดยบุคอรีห์และมุสลิม (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2543:397-398) ว่า "ข้า (อัลลอฮ์) เป็นเช่นการนึกคิดของบ่าวที่มีต่อข้า และข้าจะอยู่พร้อมกับเขาเมื่อเขารำลึกถึงข้า ดังนั้นหากเขารำลึกถึงข้าในใจของเขา ข้าก็รำลึกถึงเขาในใจของข้า หากเขารำลึกถึงข้าในกลุ่มหนึ่งๆ ข้าก็รำลึกถึงเขาในกลุ่มหนึ่งที่ดีกว่านั้น และหากเขาเข้ามาใกล้ข้า

⁸ หมายถึง หะดีษที่ท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) พาดพิงถึงอัลลอฮ์ คำพูดในหะดีษกุดซีเป็นคำของอัลลอฮ์ ซึ่งนำมารายงานโดยท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) (มัรวาน สะมะอูน, นปป:หน้าความหมายหะดีษกุดซี)

คืบหนึ่ง ข้าก็เข้าไปใกล้เขาศอกหนึ่ง หากเขาเข้ามาใกล้ข้าศอกหนึ่ง ข้าก็เข้าไปใกล้เขาว่าหนึ่ง และหากข้าเดินมาหาข้าข้าก็จะวิ่งไปหาเขา”

“บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรรอหีม” มีความหมายว่า ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงกรุณาปราณี ผู้ทรงเมตตาเสมอ (บท อัล-ฟาติหะฮ์ โองการที่ 1)

จากตาราง 4.7 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กล่าวว่า “บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรรอหีม” ก่อนลงมือกระทำการใดๆ เป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับ ประเด็น “การกล่าววจา “บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรรอหีม” ก่อนลงมือกระทำการใดๆ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาคำร้อยละของการปฏิบัติตามอาชีพแล้ว พบว่าข้าราชการมีแนวโน้มในการปฏิบัติมาก และจะเห็นได้ว่าคนทุกอาชีพ ปฏิบัติเหมือนกัน คือปฏิบัติเป็นประจำ แสดงให้เห็นว่า มุสลิมทั้งหลายนั้นมีภาวะทางจิตใจที่รำลึกถึงพระเจ้าอยู่ตลอดเวลา สื่อถึงความขำเกรงและศรัทธารวมถึงการทำตามแบบอย่างของท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) ด้วยเช่นกัน การที่มุสลิมเริ่มทุกกิจการงานด้วยคำกล่าวนี้ก็เพื่อคาดหวังถึง ความเป็นสิริมงคลในการทำงาน และหวังถึงผลบุญที่จะได้รับด้วย

ตาราง 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการกล่าววจา “บิสมิลลาฮิรเราะห์มานิรรอหีม”

อาชีพ	เป็นประจำ	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ	รวม
ข้าราชการ	2(2.2)	3(3.4)	84(94.4)	89(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	1(1.1)	15(16.3)	76(82.6)	92(100)
เกษตรกร รับจ้าง	7(6.4)	8(7.3)	95(86.4)	110(100)
นักศึกษา	4 (4.2)	8(8.3)	84(87.5)	96(100)
รวม	14(3.6)	34(8.8)	339(87.6)	387(100)

Sig. = 0.025

5. ประเด็น “การกล่าวบิกรุลลอฮ์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์)”

การรำลึก หมายถึงสิ่งที่แสดงออกมาโดยตื่นและจิตใจ จากประการต่อไปนี้ เช่น การกล่าวให้ความบริสุทธิ์ (ตัสเบียฮ์) ต่ออัลลอฮ์ การขจัดมลทิน การสรรเสริญ (ตะห์มีด) การสวดดี รวมทั้งการกล่าวในลักษณะใดๆ ที่บ่งถึงความสมบูรณ์ หรือลักษณะแห่งความสูงส่งและสวยงามทั้งหลายต่อพระองค์

อัลลอฮ์ ทรงใช้ให้รำลึกถึงอัลลอฮ์มากๆ ดังโองการที่ว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาแล้วทั้งหลาย จงรำลึกถึงอัลลอฮ์ให้มากๆ และจงกล่าวตัสเบียฮ์ (ซุบฮานัลลอฮ์) ทั้งยามเช้าและยามเย็น” (บทอัลอะฮ์ซาบ โองการที่ 41-42) และอัลลอฮ์ทรงให้เกียรติแก่ผู้ที่รำลึกต่อพระองค์ว่าเป็นบุคคลพิเศษและล้ำหน้าผู้อื่น ท่านนบี (ซ.ล.) กล่าวว่า “บรรดาบุคคลพิเศษนั้นล้ำหน้าไปแล้ว” ศ่อฮาบะฮ์⁹ ถามว่า “โอ้ท่านรอซูลของอัลลอฮ์ใครคือ บรรดาบุคคลพิเศษเหล่านั้นหรือ?” ท่านตอบว่า “ก็คือบรรดาผู้ที่รำลึกถึงอัลลอฮ์อย่างมากมายทั้งที่เป็นชายและหญิงนะซิ” บันทึกโดยมุสลิม (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2543:397)

จากตาราง 4.8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กล่าวว่ามิกรุลลอฮ์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์) เป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ และสถานภาพสมรส กับ ประเด็น “การกล่าวมิกรุลลอฮ์ (รำลึกถึงอัลลอฮ์)” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามอายุแล้วพบว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่ามีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่า อาจเป็นเพราะค่านึงถึงว่า อายุที่เหลืออาจจะสั้นกว่าอีกด้วย ซึ่งสำหรับคนหนุ่มอาจจะไม่คิดคำนึงถึงเรื่องนี้มากนัก หรือเพราะว่าต้องการใกล้ชิดกับพระองค์หรืออาจจะหวังในบุญที่จะได้รับในปรโลก

ตาราง 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ และสถานภาพสมรส กับการกล่าวมิกรุลลอฮ์

อายุ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
18-35 ปี	22(8.6)	44(17.3)	189 (74.1)	255(100)
35-70 ปี	2(1.6)	22(17.5)	102 (81.0)	126(100)
รวม	24 (6.3)	66 (17.3)	291(76.4)	381(100)
Sig. = 0.028				
สถานภาพสมรส				
โสด	20 (11.2)	29(16.2)	130(72.6)	179(100)
สมรส หม้าย	4(2.0)	37(18.3)	161(79.7)	202(100)
รวม	24(6.3)	66(17.3)	291(76.4)	381(100)
Sig. = 0.001				

⁹ หมายถึง บรรดาศรัทธาชนผู้มีความใกล้ชิดกับท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) ทั้งนี้รวมไปถึงบรรดาผู้ที่ถึงแม้ว่าจะมิได้อยู่ใกล้ชิดกับท่านก็ตาม แต่ก็ได้เห็นการกระทำและได้ยินคำพูดของท่าน (บรรจง บินกาซัน, 2542:136)

หากพิจารณาตามสถานภาพสมรส จะเห็นว่าผู้ที่สมรสแล้วมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่า ผู้ที่ยังเป็น โสด เป็นเพราะว่านอกจากคาดหวังผลดังข้างต้นแล้วยังอาจคาดหวังให้เป็นแบบอย่างแก่ คนในครอบครัวในการปฏิบัติศาสนกิจด้วยเช่นกัน

6. ประเด็น “การบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเงินทองให้แก่การประกอบกิจกรรมทาง ศาสนาหรือบริจาคแก่มัสยิด”

ศาสนาอิสลามได้เรียกร้องเชิญชวนไปสู่การเสียสละ และได้ส่งเสริมโดยใช้คำพูด และ สำนวนที่จูงใจ และเร้าใจ สร้างความมั่นใจ และสบายใจ และสบายใจแก่ผู้บริจาค บ่งให้เห็นถึง ความดีอันมากมาย (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2543:142)

อัลลอฮ์ ได้ตรัสว่า “อุปมาบรรดาผู้บริจาคทรัพย์ของพวกเขาในหนทางของอัลลอฮ์นั้น ดัง อุปมาเมล็ดพืชเมล็ดหนึ่งซึ่งงอกขึ้นเป็นเจ็ดรวง ซึ่งแต่ละรวงนั้นมีร้อยเมล็ด และอัลลอฮ์นั้นจะทรง เพิ่มพูนแก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์อีก และอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงกว้างขวาง ผู้รอบรู้” (บทอัลละกะอ เราะฮ์ โองการที่ 261)

อัลลอฮ์ตรัสว่า “พวกเจ้าจะไม่ได้คุณธรรมเลย จนกว่าพวกเจ้าจะบริจาคจากสิ่งที่พวกเจ้า ชอบและสิ่งใดที่พวกเจ้าบริจาคไป แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรู้ในสิ่งนั้นดี” (บทอาละอิมรอน โองการที่ 92)

ท่านนบี (ซ.ล.) ได้กล่าวว่า“ผู้ใดในหมู่พวกท่านสามารถที่จะปกป้องไฟนรก เขาก็จงบริจาค แม้เพียงซีกหนึ่งของผลอินทผลัม แล้วถ้าใครไม่มีก็จงพูดจาสุภาพเรียบร้อย (ก็ถือว่าเป็นการบริจาค ท่านแล้ว)” เป็นหะดีษที่บันทึกโดยอะหมัด และมุสลิม (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2543:147)

บรรดานักปราชญ์มุสลิมได้วางเงื่อนไขในการบริจาคทรัพย์สินทั้งหมดไว้ว่า (1) ผู้บริจาคจะ ต้องเป็นคนแข็งแรง มีอาชีพทำ อุดหนุน ไม่มีหนี้สิน (2) ไม่มีภาระที่จะต้องใช้จ่ายทรัพย์สินให้ใคร แต่ถ้าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขนี้ ก็ถือเป็นการนำเกลียดที่จะบริจาคไปทั้งหมด (สมาคมนักเรียนเก่า อาหรับ, 2543:154)

จากตาราง 4.9 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่บริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเงินทองให้แก่ การประกอบกิจกรรมทางศาสนาหรือบริจาคแก่มัสยิดเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ รายได้ และสถาน ภาพสมรสกับ ประเด็น “การบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเงินทองให้แก่การประกอบกิจกรรมทาง ศาสนาหรือบริจาคแก่มัสยิด” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามอาชีพแล้ว พบว่าข้าราชการอาจจะมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าอาชีพอื่นๆ เพราะว่าสอดคล้องกับภาระหน้าที่ที่ต้องให้บริการประชาชนรวมถึง โอกาสที่เอื้ออำนวยมากกว่า

ส่วนนักศึกษานั้นปฏิบัติน้อยเป็นเพราะว่ายังไม่ได้เป็นผู้ที่หารายได้ด้วยตัวเอง เนื่องจากยังไม่มีอาชีพที่ชัดเจน

เมื่อพิจารณาตามรายได้ พบว่าผู้ที่รายได้มากนั้นมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าอาจเป็นเพราะว่าความคล่องตัวในการปฏิบัติ แม้อาจมีมากก็ไม่ชัดเจน

และเมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรส พบว่าผู้ที่สมรสแล้วมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากมีความตระหนักในเรื่องของการบริจาคเพื่อช่วยเหลือสังคมมากขึ้น เพราะว่าการประกอบอาชีพการมีครอบครัวทำให้ทราบถึงความยากลำบากของผู้อื่นมากขึ้น

ตาราง 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส กับการบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเงินทองให้แก่การประกอบกิจกรรมทางศาสนาหรือบริจาคแก่มัสยิด

อาชีพ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ข้าราชการ	9(10.1)	18(20.2)	62(69.7)	89(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	24(26.1)	14(15.2)	54(58.7)	92(100)
เกษตรกร รับจ้าง	22(20.2)	29(26.6)	58(53.2)	109(100)
นักศึกษา	26(27.1)	23(24.0)	47(49.0)	96(100)
รวม	81(21.0)	84(21.8)	221(57.3)	386(100)
Sig. = 0.020				
รายได้	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
100-6500	48(24.0)	47(23.5)	185 (58.9)	200(100)
6501-45000	14(12.3)	20(17.5)	80(70.2)	114(100)
รวม	62(19.7)	67 (21.3)	105(52.5)	314(100)
Sig. = 0.006				
สถานภาพสมรส	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
โสด	47(26.3)	40(22.3)	92(51.4)	179(100)
สมรส หม้าย	34(16.4)	44(21.3)	129(62.3)	207(100)
รวม	81 (21.0)	84(21.8)	221(57.3)	386(100)
Sig. = 0.039				

7. ประเด็น “อุทิสกำลังร่างกายเพื่อช่วยเหลือศาสนิกหรือศาสนพิธี”

ท่านนบี (ซ.ล.) ได้กล่าวว่า “จำเป็นแก่มนุษย์ทุกคน ต้องบริจาคทาน พวกเขา (สาวก) กล่าวว่า โอ้ นบีของอัลลอฮ์ ผู้ที่ไม่มีเล่า ? ท่านตอบว่า ให้เขาทำด้วยมือของเขา มันจะให้ประโยชน์แก่ตัวเขา และบริจาค พวกเขากล่าวว่า ถ้าไม่มีเล่า ? ท่านตอบว่า ให้ช่วยเหลือคนที่มีความต้องการจริงๆ พวกเขาบอกว่า ถ้าเขาไม่มีเล่า ท่านตอบว่า ก็จงทำความดี และจงงดความชั่ว เพราะการทำอย่างนี้เป็นการบริจาคสำหรับเขา” (หะดีษนี้บันทึกโดย บุคอรี๊ และคนอื่นๆ) (สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ, 2543:145)

จากตาราง 4.10 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อุทิสกำลังร่างกายเพื่อช่วยเหลือศาสนิกหรือศาสนพิธีเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และระดับการศึกษาสายศาสนา กับประเด็น “อุทิสกำลังร่างกายเพื่อช่วยเหลือศาสนิกหรือศาสนพิธี” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามเพศแล้ว พบว่าเพศชายมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง อาจเนื่องมาจากว่า เพศชาย มีโอกาสและความสะดวกมากกว่าในเรื่องของร่างกาย และการยอมรับของสังคม ที่ผู้ชายจะต้องเป็นผู้นำ และจะต้องเสียสละ ซึ่งเพศชายตระหนักในเรื่องนี้มากกว่าเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ส่วนเพศหญิงนั้นต้องดูแลจัดการกับภาระงานที่บ้านรวมทั้งการดูแลบุตรหลาน

ตาราง 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และระดับการศึกษาสายศาสนา กับการอุทิสกำลังร่างกายเพื่อช่วยเหลือศาสนิกหรือศาสนพิธี

เพศ	เป็นประจำ	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ	รวม
ชาย	43(19.8)	48(22.1)	126(58.1)	217(100)
หญิง	60(36.4)	36(21.8)	69(41.8)	165(100)
รวม	103(27.0)	84(22.0)	195(51.0)	382(100)

Sig. = 0.001

ระดับการศึกษาสายศาสนา	เป็นประจำ	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	51(32.9)	37(23.9)	67(43.2)	155(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	50(22.3)	47(21.0)	127(56.7)	224(100)
รวม	101(26.6)	84(22.2)	194(51.2)	379(100)

Sig. = 0.024

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาสายศาสนา พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง มีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ความสำคัญและตระหนักกับโอกาสในการอุทิศกำลังกายมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย และเห็นว่าเป็นความรับผิดชอบของตนเองในการให้ความช่วยเหลือด้วยเช่นกัน

8. ประเด็น “การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นที่มีสยิด”

ท่านนบี (ซ.ล.) นั้นจะให้ความสำคัญและกระตือรือร้นเป็นอย่างยิ่งต่อการที่จะอบรมสั่งสอน และให้การศึกษาแก่บรรดามุสลิมเมื่อใดก็ตามที่มีโอกาสจะให้มุสลิมได้ศึกษาเรียนรู้ในด้านการเขียนท่านก็จะไม่ได้ปล่อยให้โอกาสนั้นผ่านไป ดังที่เราได้ทราบว่ามีโอกาสที่สำคัญครั้งหนึ่งคือ ในช่วงที่เกิดสงครามบักตร์ โดยมีเชลยศึกชาวกรูริอชฺ์ บางคนมีความสามารถและมีความรู้ทางการเขียนท่านจึงได้กำหนดเงื่อนไขว่าเชลยศึกแต่ละคนจะได้รับการปล่อยตัวไป หากเขาสามารถสอนให้มุสลิม 10 คนรู้จักการเขียน นั่นคือการให้ความสำคัญของท่านนบี (ซ.ล.) ต่อวิชาความรู้และการกระตุ้นให้บรรดาคอฮาบะฮ์ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา จนถึงขนาดว่าได้กำหนดให้การแสวงหาวิชาความรู้เป็นฟิรฎู (หน้าที่จำเป็น) สำหรับมุสลิมทุกๆ คน (อนัส แสงอารี, 2541:34-35)

มัจญ์ดี อัล-ฮิลาลีย์ (อ้างในอนัส แสงอารี, 2541:36-37) กล่าวว่า มีทัศนคติและคำกล่าวที่แตกต่างกันออกไปมากมายเกี่ยวกับวิชา ความรู้ แต่สิ่งที่บรรดานักวิชาการอิสลามมากมายต่างมีความเห็นร่วมกันอย่างมีความมั่นใจ ก็คือข้อที่ว่า วิชาความรู้ที่มุสลิมจำเป็นต้องศึกษานั้นได้แก่ ความรู้ที่มีความจำเป็นในเรื่องการปฏิบัติศาสนกิจตามคำสอนของอิสลาม หรือในเรื่องของการดำเนินชีวิตทางโลก ซึ่งเราอาจจะจำแนกออกมาให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยย่อๆ ดังนี้

1. ความรู้ที่ทำให้มุสลิมได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่ออย่างถูกต้องปลอดจากการตั้งภาคีต่อ อัลลอฮ์ และความเชื่อมงายต่างๆ
2. ความรู้ที่ทำให้การประกอบอิบาเดฮ์ (การเคารพภักดี) ต่ออัลลอฮ์ของมุสลิมเป็นไปอย่างถูกต้อง
3. ความรู้ที่จะนำมาสู่การขัดเกลาจิตใจและอบรมบ่มนิสัยของมุสลิม
4. ความรู้ที่กระชับพฤติกรรมของมุสลิมให้มีความมั่นคง ทั้งต่อตัวเอง ครอบครัว และผู้คนทั่วไป ไม่ว่าจะคนเหล่านั้นจะเป็นผู้ปกครอง หรือผู้ที่ถูกปกครอง เป็นมุสลิมหรืออื่นจากมุสลิม ได้รู้จักสิ่งที่หะลาล (อนุมัติ) และหะรอม (ต้องห้าม) สิ่งที่เป็นวาฮิบ (หน้าที่จำเป็น) และที่ไม่วาฮิบ สิ่งที่ควรและสิ่งที่ไม่ควร

จากตาราง 4.11 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นที่มีสยิดเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุกับประเด็น “การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นที่มีสยิด” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาคำร้อยละของการปฏิบัติตามเพศแล้วพบว่าเพศชายมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง เนื่องจากว่า เพศชายมีโอกาสมากกว่านอกจากนั้นแล้วยังได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและได้รับการยอมรับของสังคม สำหรับหญิงนั้น อาจจะไม่สะดวกมากนักในการเข้าร่วม เพื่อป้องกันการปะปนกันระหว่างชายหญิง

และเมื่อพิจารณาคำร้อยละของการปฏิบัติตามอายุแล้ว พบว่าผู้ที่อายุมากมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าผู้ที่อายุน้อย เนื่องจากว่าผู้ที่มีอายุมากกว่ามักจะให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่างๆ ของศาสนามากกว่าหรือเพราะผู้ที่มีอายุมากมีประสบการณ์และตระหนักมากกว่าในกิจกรรมสาธารณะ

ตาราง 4.11 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และอายุ กับการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่จัดขึ้นที่มีสยิด

เพศ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ชาย	39(18.0)	43(19.8)	135(62.2)	217(100)
หญิง	54(32.5)	38(22.9)	74(44.6)	166(100)
รวม	93(24.3)	81(21.1)	209(54.6)	383(100)

Sig. = 0.001

อายุ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
18-35 ปี	65(25.4)	62(24.2)	129(50.4)	256(100)
35-70 ปี	29(22.7)	19(14.8)	80(62.5)	128(100)
รวม	94(24.5)	81(21.1)	209(54.4)	384(100)

Sig. = 0.047

9. ประเด็น “การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ”

ท่านนบี (ซ.ล.) กล่าวว่า “แท้จริงในบรรดาข่าวของอัลลอฮ์นั้นในวันกิยามะฮ์ มีคนพวกหนึ่งที่พวกเขาไม่ได้เป็นนบี และวีรชนผู้เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์แต่บรรดานบีและเหล่าผู้เสียชีวิตในหนทางของอัลลอฮ์ ต่างอิจฉาพวกเขา เนื่องจากฐานะของพวกเขาที่ใกล้ชิดกับอัลลอฮ์ พวก

เขากล่าวว่า : โอ้รอซูลุลลอฮ¹⁰ โปรดบอกเราซิว่า พวกเขาคือใคร ? ท่านตอบว่า พวกเขาคือกลุ่มคนที่รักกันด้วยความเมตตาของอัลลอฮ โดยที่พวกเขาไม่ได้เป็นเครือญาติกัน และไม่มีทรัพย์สินที่จะมีผลประโยชน์ระหว่างกัน ขอสาบานด้วยอัลลอฮ แท้จริงใบหน้าของพวกเขานั้นมีริศมี และแท้จริงพวกเขาอยู่บนริศมี พวกเขาจะไม่กลัวในขณะที่ผู้คนทั้งหลายกลัว และไม่โสโครเศร้าในขณะที่ผู้คนทั่วไปโสโครเศร้า” อดีษนี้บันทึกโดยอบูดาวูด (อนัส แสงอารี, 2544:85)

จากตาราง 4.12 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทางศาสนาจากหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้ กับ ประเด็น “การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากหนังสือวารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาในการศึกษาศาสนาแล้ว พบว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่าทั้งสายสามัญและศาสนา และผู้ที่ศึกษาเป็นระยะเวลานานกว่าก็มีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่า เป็นเพราะว่า โอกาสในการเข้าถึงสื่อหรือข่าวสารมีมากกว่า และเห็นว่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพี่น้องของตนเอง ซึ่งมุสลิมทุกคนจะต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดกับพี่น้องมุสลิมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น เหตุการณ์ในอิรัก อัฟกานิสถาน เซชเนีย และที่อื่นๆ

และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามรายได้ พบว่า ผู้ที่มีรายได้มากมีแนวโน้มในการปฏิบัติมากกว่า เป็นเพราะว่า โอกาสมีมากกว่ารวมถึงความคิดคำนึงว่าตนเองสามารถ เข้าไปช่วยเหลือต่อพี่น้องของตนในเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างไร

¹⁰ หมายถึงผู้นำศาสนของอัลลอฮอันเป็นตำแหน่งของท่านนบีมุฮัมมัด (ช.ล.) (บรรจง บินกาชัน, 2542:121)

ตาราง 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้กับการติดตามข่าวสารทางศาสนาจากหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์ต่างๆ

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	97(45.1)	43(20.0)	75(34.9)	215(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	43(25.6)	33 (19.6)	92(54.8)	168(100)
รวม	140(36.6)	76(19.8)	167(43.6)	383(100)
Sig. = 0.000				
ระดับการศึกษาสายศาสนา				
ต่ำกว่ามัธยม	70(44.6)	28(17.8)	59(37.6)	157(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	72(31.9)	48(21.2)	106(46.9)	226(100)
รวม	142(37.1)	76(19.8)	165(43.1)	383(100)
Sig. = 0.040				
ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา				
1-5 ปี	61(48.8)	28(22.4)	36(28.8)	125(100)
6-18 ปี	59(29.4)	40(19.9)	102(50.7)	201(100)
รวม	120(36.8)	68(20.9)	138(42.3)	326(100)
Sig. = 0.000				
รายได้				
100-6500	90(44.8)	34(16.9)	77(38.3)	201(100)
6501-45000	30(26.3)	20(17.5)	64(56.1)	114(100)
รวม	120(38.1)	54(17.1)	141(44.8)	315(100)
Sig. = 0.003				

10. ประเด็น “การติดตามข่าวสารจากการสนทนา การบรรยาย หรือการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิ”

อัลลอส ทรงตรัสว่า “และพวกเจ้าจงยึดสายเชือก¹¹ ของอัลลอส โดยพร้อมเพรียงกัน” (บทอาละอิรอน โองการที่ 103)

ท่านนบีได้กล่าวไว้ว่า “ผู้ศรัทธากับผู้ศรัทธานั้น เสมือนกับอาคารที่ส่วนหนึ่งต้องยึดส่วนหนึ่งเอาไว้ และ มือของอัลลอสอยู่ร่วมกับญะมาอะฮ์” (บันทึกโดยบุคอรีห์ และคนอื่นๆ¹²)

จากดังกล่าวข้างต้น ยูซุป อัล-กีรอฎอวีย์ (อ้างในอัล อัก, 2000:93) กล่าวว่า ใครที่แยกตัวออกไป เท่ากับแยกตัวไปสู่ไฟนรก ชัยฎอนจะอยู่กับคนที่อยู่ตามลำพัง เมื่อมีสองคน มันจะเริ่มออกห่าง ดังนี้เอง ที่ท่านนบี (ซ.ล.) ได้สอนไว้

จากตาราง 4.13 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารจากการสนทนา การบรรยาย หรือการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และระดับการศึกษาสายสามัญ กับ ประเด็น “การติดตามข่าวสารจากการสนทนา การบรรยาย หรือการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามเพศ พบว่า เพศชายมีแนวโน้มในการติดตามข่าวสารในลักษณะนี้เป็นประจำ ซึ่งตรงข้ามกับเพศหญิง เนื่องจากว่า เพศหญิงนั้นขาดโอกาสในการเข้าร่วมเพราะว่าภาระเน้นหนักสำหรับหญิงนั้นคือเรื่องที่บ้านมากกว่า หรืออาจจะไม่สะดวกในการเดินทาง หรือเป็นเพราะว่าเพศหญิงอาจจะเห็นว่าเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆ เป็นเรื่องไกลตัวอาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อตนเองนัก

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละของการปฏิบัติตามระดับการศึกษาสายสามัญ พบว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามีแนวโน้มในการปฏิบัติตามมากกว่า เป็นเพราะว่าผู้มีการศึกษานั้นกระตือรือร้นที่จะรับรู้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและเห็นว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ส่งผลกระทบต่อสังคมมุสลิมโดยรวมอย่างชัดเจน และเห็นว่าจะต้องแก้ไข และเช่นกันการจัดงานลักษณะนี้นั้นมักเกิดขึ้นตามสถานศึกษาซึ่งสะดวกอย่างมากต่อผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในการไปรับฟัง หรืออีกอย่างหนึ่งอาจจะพูดได้ว่าโลกของผู้มีการศึกษานั้นกว้างกว่าผู้ไม่มีการศึกษาอย่างเห็นได้ชัด

¹¹ หมายถึงศาสนาของอัลลอส

¹² มุสลิม ตีรมีซีห์ นะชะอีย์ อนู คาวุก อะหมัด

ตาราง 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศระดับการศึกษาสายสามัญกับการติดตามข่าวสารจากสารสนเทศ การบรรยาย หรือการอภิปรายของผู้ทรงคุณวุฒิ

เพศ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ชาย	71(32.4)	51(23.3)	97(44.3)	219(100)
หญิง	75(44.9)	33(19.8)	59(35.3)	167(100)
รวม	146(37.8)	84(21.8)	156(40.4)	386(100)

Sig. = 0.042

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	97(45.1)	45(20.9)	73(34.0)	215(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	48(28.6)	38(22.6)	82(48.8)	168(100)
รวม	145(37.9)	83(21.7)	155(40.5)	383(100)

Sig. = 0.002

11. ประเด็น “การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากวิทยุ โทรทัศน์”

ปัจจุบันมุสลิมในประเทศไทยส่วนใหญ่ เริ่มที่จะหันมาให้ความสนใจติดตามข่าวสารสถานการณ์ ความเป็นไปในโลกมุสลิม และมีโอกาสติดตามได้จากสื่อมุสลิมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสื่อรายการวิทยุภาคมุสลิม สื่อสิ่งพิมพ์มุสลิม จากบรรดาคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับเชิญไปบรรยายในโอกาสต่างๆ รวมทั้งสื่อสมัยใหม่ อันได้แก่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรืออินเทอร์เน็ต ที่จะเข้าสู่กลุ่มคนหนุ่มสาวอย่างได้ผล (กลุ่มมุสลิมเพื่อสันติ, มปป)

จากตาราง 4.14 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทางศาสนาจากวิทยุ โทรทัศน์เป็นประจำ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้กับประเด็น “การติดตามข่าวสารทางศาสนาจากวิทยุ โทรทัศน์” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาคำร้อยละของการปฏิบัติตามระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา และระยะเวลาในการศึกษาศาสนา พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า ศึกษาศาสนามานานกว่า จะให้ความสำคัญกับข่าวสารมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ทั้งนี้เกิดจากความตระหนักในเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับพี่น้องมุสลิมซึ่งตนเองอาจจะต้องมีส่วนเข้าไปรับผิดชอบกับเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านั้นด้วย ที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว และเมื่อพิจารณาคำร้อยละของการ

ปฏิบัติตามรายได้ พบว่า ผู้ที่มีรายได้มากมีแนวโน้มในการติดตามข่าวสารจากสื่อด้านนี้มากกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากว่ามีความสะดวกในการเข้าถึงสื่อ รวมถึงความตระหนักถึงความสามารถของตนในการช่วยเหลือต่อพี่น้องของตนในเหตุการณ์ต่างๆ ส่วนผู้มีรายได้น้อยก็มีแนวโน้มให้ความสนใจมากเช่นกัน แต่บางครั้งอาจจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาด้านปากท้องเป็นลำดับแรกก่อน

ตาราง 4.14 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้ กับการติดตามข่าวสารทางศาสนาจากวิทยุ โทรทัศน์

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เป็นครั้งคราว	ค่อนข้างบ่อย	บ่อยๆ ทำเป็นประจำ	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	78(36.3)	38(17.7)	99(46.0)	215(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	38(22.6)	39(23.2)	91(54.2)	168(100)
รวม	116(30.3)	77(20.1)	190(49.6)	383(100)
Sig. = 0.014				
ระดับการศึกษาสายศาสนา				
ต่ำกว่ามัธยม	56(35.7)	38(24.2)	63(40.1)	157(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	62(27.4)	38(16.8)	126(55.8)	226(100)
รวม	118(30.8)	76(19.8)	189(49.3)	383(100)
Sig. = 0.010				
ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา				
1-5 ปี	49(39.2)	26(20.8)	50(40.0)	125(100)
6-18 ปี	45(22.4)	40(19.9)	116(57.7)	201(100)
รวม	94(28.8)	66(20.2)	166(50.9)	326(100)
Sig. = 0.002				
รายได้				
100-6500	72(35.8)	34(16.9)	95(47.3)	201 (100)
6501-45000	24(21.1)	26(28.8)	64(56.1)	114(100)
รวม	96(30.5)	60(19.0)	159(50.5)	315(100)
Sig. = 0.022				

12. รูปและวิเคราะห์แบบแผนคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามในการแสดงความยึดมั่นผูกพันในศาสนา

จากตาราง 4.4 - 4.14 จะเห็นว่าคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 10 ประการ คือ 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษาสายสามัญ 4.ระดับการศึกษาศาสนา 5.ระยะเวลาที่ศึกษาศาสนา 6.สถานที่กำเนิด 7.ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี 8.อาชีพ 9.รายได้ 10.สถานภาพสมรส ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแปรอิสระ เพื่อทดสอบว่ามีความสัมพันธ์กับประเด็นต่างๆ ที่เป็นดัชนีชี้วัดความยึดมั่นผูกพันในศาสนา หรือไม่ อย่างไร ปรากฏว่ามีตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาที่ศึกษาศาสนา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส ถึง 8 ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างได้ แต่เพศ และระดับการศึกษาสายศาสนา สามารถอธิบายความแตกต่างได้ดีที่สุด คือ อธิบายได้ 6 ประเด็น ในขณะที่ อายุและระดับการศึกษาสายสามัญอธิบายได้ 4 ประเด็น ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส อธิบายได้ 3 ประเด็น

ในส่วนที่เกี่ยวกับเพศ ตาราง 4.4 4.5 4.6 4.10 4.11 และ 4.13 ทุกตารางปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถาม เพศชายมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนา มากกว่าเพศหญิง

ในทำนองเดียวกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับระดับการศึกษาสายศาสนา ตามตาราง 4.4 4.5 4.6 4.10 4.12 และ 4.14 ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาตั้งแต่ระดับมัธยมขึ้นไป มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนา มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาศาสนาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา

ในส่วนที่เกี่ยวกับอายุ ตามตาราง 4.4 4.8 และ 4.11 ทุกตารางปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุตั้งแต่ 36 - 70 ปี มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนา มากกว่าผู้ที่มีอายุ 18 - 35 ปี ยกเว้นในตาราง 4.5 ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อย มีค่าร้อยละของการปฏิบัติมากกว่า แสดงให้เห็นว่า วันสำคัญทางศาสนานั้นเป็นโอกาสพิเศษจริงๆ สำหรับมุสลิมทุกคน โดยเฉพาะคนหนุ่มสาว

ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาสายสามัญ ตามตาราง 4.5 4.12 4.13 และ 4.14 ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนา มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ในส่วนที่เกี่ยวกับระยะเวลาในการศึกษาศาสนา ตามตาราง 4.5 4.12 และ 4.14 ปรากฏว่า ผู้ที่มีระยะเวลาศึกษาศาสนาตั้งแต่ 6 - 18 ปี มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนา มากกว่า ผู้ที่มีระยะเวลาในการศึกษาศาสนา 1 - 5 ปี

ในส่วนที่เกี่ยวกับอาชีพ ตามตาราง 4.5 4.7 และ 4.9 ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการ และ เกษตรกร หรือ รับจ้างทั่วไป มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนา มากกว่านักศึกษา และ ผู้ที่ประกอบอาชีพส่วนตัวหรือลูกจ้างเอกชน

ในส่วนที่เกี่ยวกับรายได้ ตามตาราง 4.9 4.12 และ 4.14 ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ตั้งแต่ 6,501-4,500 บาท มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่าผู้ที่มีรายได้ตั้งแต่ 100-6500 บาท

ในส่วนที่เกี่ยวกับสถานภาพสมรส ตามตาราง 4.5 4.8 และ 4.9 ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สมรสแล้ว มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนาว่าผู้ที่เป็นโสด

ดังนั้นในการสรุปแบบแผนคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อการมีความยึดมั่นผูกพันในศาสนาต่อไปนี้ ให้ความสำคัญแก่ เพศ ระดับการศึกษาสายศาสนา อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่ศึกษาศาสนา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเมื่อตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ปรากฏดังนี้ คือ

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเพศและระดับการศึกษาสายศาสนา เท่ากับ $.137(P=.007)$ แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย จะมีระดับการศึกษาจะสูงกว่า และผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิงจะมีระดับการศึกษาต่ำกว่า จากค่าสหสัมพันธ์นี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชาย และมีการศึกษาศาสนาสูงกว่า มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเพศและระดับการศึกษาศาสนาเท่ากับ $.115 (P=.038)$ แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามผู้ชาย จะมีระยะเวลาในการศึกษาศาสนาสูงกว่า และเพศหญิงจะมีระยะเวลาในการศึกษาศาสนาจะน้อยกว่า จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชาย และมีการศึกษานานกว่า มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาศาสนา และอาชีพ เท่ากับ $.186 (P=.000)$ แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาสูง จะประกอบอาชีพอื่นๆ มากกว่ารับราชการ และผู้ที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาต่ำ จะเป็นข้าราชการ จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพอื่นๆ (ไม่ได้เป็นข้าราชการ) และมีการศึกษาศาสนาสูง มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายศาสนาและสถานภาพสมรส เท่ากับ $-.113 (P=.027)$ แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาต่ำ จะสมรสแล้ว และผู้ที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาสูง จะเป็นโสด จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นโสด และมีการศึกษาสายศาสนาสูง มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายศาสนา และระยะเวลาในการศึกษาศาสนา เท่ากับ $.511 (P=.000)$ แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาทางศาสนาสูง

จะใช้เวลาในการศึกษานาน จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ศึกษาศาสนานาน และมีการศึกษาศาสนาสูง มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาศาสนา และรายได้ เท่ากับ -0.171 ($P=0.002$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาสูง จะมีรายได้ต่ำ และผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาต่ำจะมีรายได้สูง จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่การศึกษาศาสนาสูง และรายได้ต่ำ มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับการศึกษาศาสนา เท่ากับ -0.146 ($P=0.004$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุมาก คือ 36 – 70 จะมีการศึกษาในระดับต่ำ และผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 – 35 ปี จะมีการศึกษาในระดับสูง คือ ปริญญาตรีขึ้นไป จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาน้อย และอายุมาก มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอายุ และระดับการศึกษาศาสนา เท่ากับ -0.183 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีอายุมาก คือ 36 – 70 ปี จะมีระดับการศึกษาศาสนาในระดับต่ำ และผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 – 35 จะมีระดับการศึกษาศาสนาในระดับสูง จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีอายุมาก และการศึกษาศานาน้อย มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอายุ และรายได้ เท่ากับ 0.432 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ที่อายุมาก จะมีรายได้มาก และผู้ที่อายุน้อยก็จะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีอายุมากและมีรายได้มาก มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอายุ และสถานภาพสมรส เท่ากับ 0.691 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่อายุมาก จะสมรสแล้ว และผู้ที่อายุน้อยจะเป็นโสด จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่อายุมากและสมรสแล้ว มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาศาสนา และอาชีพ เท่ากับ -0.240 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาสูง จะประกอบอาชีพข้าราชการ และผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาต่ำ จะประกอบอาชีพอื่นๆ จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาสูงและเป็นข้าราชการ มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาศาสนา และรายได้ เท่ากับ 0.213 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูง คือ ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป จะมีรายได้มาก และผู้ที่มีการศึกษาต่ำ จะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีศึกษาศาสนาสูงและมีรายได้มาก มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาศาสนา และสถานภาพสมรส เท่ากับ -0.202 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีสถานภาพ

สมรสโสด และผู้ที่มีการศึกษาดำจะสมรสแล้ว จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาสายสามัญสูงและเป็นโสด มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญ และระยะเวลาในการศึกษาศาสนา เท่ากับ .118 ($P=.033$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาในระดับสูง จะศึกษาศาสนาเป็นเวลานาน และผู้ที่ศึกษาสายสามัญต่ำ ก็มีระยะเวลาในการศึกษาศาสนาน้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ และรายได้ เท่ากับ $-.521$ ($P=.000$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ที่เป็นข้าราชการ จะมีรายได้มาก ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ จะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่เป็นข้าราชการและมีรายได้มาก มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส และรายได้ เท่ากับ $.253$ ($P=.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ที่สมรสแล้ว จะมีรายได้มาก และผู้ที่เป็นโสดจะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่สมรสแล้วและมีรายได้มาก มีความยึดมั่นผูกพันในศาสนามากกว่า

4.3 ความแปลกแยกทางการเมือง

ความสนใจของนักคิด เกี่ยวกับความแปลกแยกทางการเมืองมีมาตั้งแต่สมัยศตวรรษที่ 19 โดย Hegel (อ้างในรณัน อนุমানราชชน, 2543:4-5) ปราชญ์ชาวเยอรมันเป็นผู้ให้กำเนิดแนวคิดนี้ได้ พูดถึงความแปลกแยกไว้ว่ามีความหมายอยู่สองประการคือ ประการแรกคือ สภาวะที่บุคคลแยกตัวออกจากความเป็นจริงทางการเมืองในระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือบุคคลคนหนึ่งจะตัดสินใจเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดในโลกการเมืองประการที่สองได้แก่ สภาวะที่บุคคลยอมพ่ายแพ้ต่อสิ่งแวดล้อมทางการเมือง และมอบสิทธิของตนไปให้แก่บุคคลอื่น โดยมีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับส่วนต่างๆ ของสังคมการเมือง ส่วน Mihilo Markovic ชาวยูโกสลาเวียได้เสนอว่า ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความแปลกแยกทางการเมืองซึ่งอาจเข้าใจได้ในรูปลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ผู้คนโดยทั่วไปไม่มีอำนาจใดๆ ที่จะไปควบคุมสถาบันทางการเมืองต่างๆ เช่น รัฐพรรคการเมือง รัฐธรรมนูญ หรือรัฐสภาที่เขาสร้างมันขึ้นมา ในที่สุดสถาบันการเมืองเหล่านี้ก็อยู่เหนือมนุษย์และควบคุมมนุษย์ ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงเกิดความรู้สึกว่าไม่มีประโยชน์อะไรที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง เพราะเขาไม่มีอิทธิพลใดๆ ที่จะผลักดันอะไรทั้งสิ้น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีลักษณะเห็นต่างแปลกแยก ในกลุ่มชนชั้นผู้ปกครองบุคคล จะเห็นต่างกันตามลำดับชั้น ฐานะ ตำแหน่งและอำนาจ บุคคลจะแยกกันอยู่ไม่ไว้ใจซึ่งกันและกัน แม้กระทั่งภายในครอบครัว แต่ละคนจะไม่ยอมเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของตนเอง
3. กิจกรรมทางการเมืองไม่มีลักษณะสร้างสรรค์ การอภิปรายหาข้อยุติมีการเตรียมการมาก่อนล่วงหน้า การเลือกตั้งได้ตกลงกันมาก่อนแล้วว่าใครจะเป็นผู้ได้รับเลือก การวิพากษ์วิจารณ์กระทำกันพอเป็นพิธี ทุกเรื่องมีแต่ความว่างเปล่าและน่าเบื่อหน่าย
4. ภายในจิตใจของคนเต็มไปด้วยความขัดแย้งระหว่างความเสื่อมทรามของการเมืองกับความใฝ่ฝันที่อยากให้อชีวิตของตนเองดีขึ้น

เลิศชาย ศิริชัย (2530:9) ได้ให้ความหมายความแปลกแยกทางการเมือง ในงานวิจัยเรื่อง “ความแปลกแยกในเรื่องสั้นไทย (พ.ศ. 2508-2509)” ว่า หมายถึง ภาวะที่รัฐ ซึ่งเป็นผลผลิตจากกิจกรรมทางการเมืองของมนุษย์ มีลักษณะเป็นอิสระจากเจตน์เจานงและความตั้งใจของมนุษย์ รวมทั้งมีอำนาจในการข่มขู่ คุกคาม บงการ และ เป็นศัตรูกับมนุษย์ ภาวะการณ์เช่นนี้ ทำให้มนุษย์ มีความรู้สึก ทำที หรือพฤติกรรม ที่แสดงถึงการไร้ความหมาย ความไร้อำนาจความไร้บรรทัดฐาน ความโดดเดี่ยว รัฐแปลกแยกกับประชาชนในรูปของอำนาจรัฐ ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบถึงความแปลกแยกทางการเมืองของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดปัตตานีว่ามีหรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีผลการวิจัยดังนี้

จากตาราง 4.15 ซึ่งแสดงความแปลกแยกทางการเมืองในประเด็นต่างๆ จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความแปลกแยกในระดับต่ำถึงปานกลางโดยพิจารณาได้ตามผลการวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้คือ ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. โดยมีเห็นแก่สิ่งใด เพราะถือว่าเสียงของข้าพเจ้าก็สำคัญ มีค่า Mean=1.54¹³ ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด รองลงมา คือ ข้าพเจ้าเลือก ส.ส. และ ส.ว. โดยคาดหวังว่าให้เป็นตัวแทนของข้าพเจ้า (Mean=1.72) ข้าพเจ้าคงจะไปเลือกตั้งทุกครั้งไม่ว่าจะมีกฎหมายบังคับหรือไม่ก็ตาม (Mean=1.74) ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับข้าพเจ้าในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. (Mean=1.77) ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับข้าราชการในพื้นที่อย่างเต็มที่ (Mean=2.01) ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎหมายด้วยความเต็มที่ (Mean=2.03) ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับทหารและตำรวจในพื้นที่อย่างเต็มที่ (Mean=2.29) ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่

¹³ ในการวิเคราะห์ความแปลกแยกทางการเมืองในแต่ละประเด็นซึ่งสามารถสร้างเกณฑ์วัดตาม Likert Scale ที่มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 1 และ สูงสุดเท่ากับ 5 และค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3 ดังนั้นยิ่งค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นสูงคือ สูงกว่า 3 เท่าใด ก็ยิ่งมีความแปลกแยกทางการเมืองมากเท่านั้น

ของ ส.ส. และ ส.ว. รวมถึงระบบการเมืองไทย (Mean=2.32) ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นและยอมรับรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยถึงแม้ไม่อาจแก้ไขปัญหาทั้งหมดให้ข้าพเจ้าพอใจ (Mean =2.40) ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (Mean=2.41) กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันก่อให้เกิดความเท่าเทียมในหมู่ประชาชน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ (Mean =2.41) ข้าพเจ้ามั่นใจว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนี้ จะทำให้ชีวิตของชาวไทยมุสลิมดีขึ้น (Mean =2.42) ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของทหารและตำรวจ (Mean =2.42) ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของรัฐบาล (Mean =2.46)

และเมื่อพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้จะเห็นว่าประชาชนมีความแปลกแยกในระดับปานกลาง คือ ข้าพเจ้าเห็นว่าระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมาก (Mean=2.54) ข้าราชการเป็นผู้ที่ทำงานตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด ไม่ใช่ใช้อำนาจข่มขู่ประชาชน (Mean=2.54) การทำงานของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยได้นำผลประโยชน์และการพัฒนาไปสู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Mean =2.56) ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงระบบราชการไทย แม้ว่าจะมีความซับซ้อนก็ตาม (Mean=2.56) ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงกระบวนการสอบสวนและตัดสินคดีความของศาล (Mean=2.58) ข้าพเจ้าคิดว่าระบอบการปกครองในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะเปลี่ยนระบอบการปกครองเลย (Mean=2.59) ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในระบบราชการไทยว่าสามารถทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ได้ (Mean =2.67) นักการเมืองเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อประชาชน ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เล่นพรรคเล่นพวก (Mean =2.79) ข้าพเจ้ามั่นใจว่า กระบวนการตัดสินคดีความของศาลนั้นสามารถให้ความยุติธรรมสูงสุดกับประชาชนได้ (Mean =2.79) ข้าราชการในพื้นที่ให้บริการกับประชาชนอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยก โดยเฉพาะ มุสลิมจะได้รับการบริการที่ดีเสมอ (Mean=2.81) ข้าพเจ้าคิดว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับชาวไทยมุสลิมต่างหากในเรื่องที่สำคัญ (Mean=2.84) เจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่บังคับใช้กฎหมายกับคนในสังคมเท่าเทียมกัน เหมือนกันทั้งประเทศ ไม่แบ่งแยกไม่ว่าศาสนาใด (Mean =2.85) ข้าพเจ้ายอมรับการทำงานของ ส.ส. และ พรรคการเมืองอย่างเต็มใจ (Mean =2.86) การตัดสินของศาลไทยมีความยุติธรรมกับมุสลิม และมีมาตรฐานเดียวกันในการตัดสินทั่วประเทศ (Mean=2.87) ทหารและตำรวจในพื้นที่ให้ความเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของชาวไทยมุสลิม (Mean=2.88) ข้าพเจ้าสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงานออกกฎหมายของ ส.ส. และ ส.ว. ในพื้นที่ (Mean=2.99) ข้าพเจ้ายอมรับการตัดสินของศาลไทยในกรณีที่มีมุสลิมเป็นจำเลย โดยไม่มีข้อคัดค้านใดๆ (Mean=3.03) รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยนั้นไม่คอร์รัปชัน ไม่เล่นพรรคเล่นพวก (Mean=3.12) ข้าพเจ้าเห็นว่าทหารและตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ข่มเหงรังแกประชาชน

(Mean=3.16) ข้าพเจ้าสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล (Mean =3.19) ข้าพเจ้าคิดว่าศาลไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีศาลตัดสินคดีความสำหรับชาวไทยมุสลิมต่างหาก (Mean=3.25) และประเด็นที่ประชาชนมีความแปลกแยกสูงสุด คือ การเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว. ในปัจจุบันมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง (Mean=3.46)

ตาราง 4.15 จำนวน คำร้อยละและค่าเฉลี่ยของความแปลกแยกทางการเมือง

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	Mean	จำนวน
1.	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. โดยมีเห็นแก่สิ่งใด เพราะถือว่าเสียงของข้าพเจ้าก็สำคัญ	55.2	36.9	6.7	1.3		1.54	388
2.	ข้าพเจ้าเลือก ส.ส. และ ส.ว. โดยคาดหวังว่าให้เป็นตัวแทนของข้าพเจ้า	48.5	35.6	11.9	4.1		1.72	388
3.	การเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว. ในปัจจุบันมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง	7.8	10.9	35.1	20.3	26.0	3.46	385
4.	ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับข้าพเจ้าในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว.	39.5	48.1	8.8	3.4	0.3	1.77	387
5.	ข้าพเจ้าคงจะไปเลือกตั้งทุกครั้ง ไม่ว่าจะมีความหมายบังคับหรือไม่ก็ตาม	43.2	40.3	15.5	1.0		1.74	387
6.	ข้าพเจ้าสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทำงาน ออกกฎหมายของ ส.ส. และ ส.ว. ในพื้นที่	8.6	21.1	41.3	20.5	8.3	2.99	385
7.	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่ของ ส.ส. และ ส.ว. รวมถึงระบบการเมืองไทย	14.7	45.5	34.1	4.9	0.8	2.32	387

ตาราง 4.15 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	Mean	จำนวน
8.	นักการเมืองเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อประชาชน ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เล่นพรรคเล่นพวก	28.4	11.6	27.4	17.6	15.0	2.79	387
9.	ข้าพเจ้าเห็นว่าระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมาก	12.4	37.0	38.0	9.6	3.1	2.54	387
10.	ข้าพเจ้าคิดว่าระบอบการปกครองในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะเปลี่ยนระบอบการปกครองเลย	15.5	34.1	31.8	12.9	5.7	2.59	387
11.	ข้าพเจ้ายอมรับการทำงานของ ส.ส. และพรรคการเมืองอย่างเต็มใจ	5.2	28.4	45.6	17.0	3.9	2.86	388
12.	ข้าพเจ้าสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล	4.7	17.9	43.6	21.3	12.5	3.19	385
13.	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของรัฐบาล	9.1	45.5	36.6	7.8	1.0	2.46	385
14.	รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยนั้น ไม่คอร์รัปชัน ไม่เล่นพรรคเล่นพวก	15.8	11.9	35.8	16.9	19.5	3.12	385
15.	การทำงานของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยได้นำผลประโยชน์และการพัฒนามาสู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้	10.9	38.6	38.6	7.8	4.1	2.56	386

ตาราง 4.15 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	Mean	จำนวน
16.	ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นและยอมรับรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยถึงแม้ไม่อาจแก้ไขปัญหาทั้งหมดมาให้ข้าพเจ้าพอใจ	10.1	53.9	24.1	10.1	1.8	2.40	386
17.	ทหารและตำรวจในพื้นที่ให้ความเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของชาวไทยมุสลิม	5.4	28.2	46.1	13.5	6.7	2.88	386
18.	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของทหารและตำรวจ	9.6	49.6	31.7	7.5	1.6	2.42	385
19.	ข้าพเจ้าเห็นว่าทหารและตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ข่มเหงรังแกประชาชน	5.7	16.3	45.9	20.2	11.9	3.16	386
20.	เจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่บังคับใช้กฎหมายกับคนในสังคมเท่าเทียมกัน เหมือนกันทั่วประเทศ ไม่แบ่งแยกไม่ว่าศาสนาใด	9.6	26.4	40.2	16.6	7.3	2.85	386
21.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับทหารและตำรวจในพื้นที่อย่างเต็มใจ	12.3	55.9	23.6	6.3	1.8	2.29	381
22.	ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในระบบราชการไทยว่าสามารถทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ได้	5.2	39.9	42.2	8.0	4.7	2.67	386
23.	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงระบบราชการไทย แม้ว่าจะมีความซับซ้อนก็ตาม	7.0	41.2	42.5	7.0	2.3	2.56	386

ตาราง 4.15 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	Mean	จำนวน
24.	ข้าราชการเป็นผู้ที่ทำงานตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด ไม่ใช่อำนาจข่มขู่ประชาชน	20.2	29.3	30.8	15.8	3.9	2.54	386
25.	ข้าราชการในพื้นที่ให้บริการกับประชาชนอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยก โดยเฉพาะมุสลิมจะได้รับการบริการที่ดีเสมอ	12.4	25.6	36.7	19.4	5.9	2.81	387
26.	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับข้าราชการในพื้นที่อย่างเต็มใจ	20.5	61.1	14.8	3.1	0.3	2.01	386
27.	ข้าพเจ้ามั่นใจว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนี้ จะทำให้ชีวิตของชาวไทยมุสลิมดีขึ้น	12.7	39.3	42.6	4.1	1.3	2.42	387
28.	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน	11.1	41.1	43.7	3.6	0.5	2.41	385
29.	กฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบันก่อให้เกิดความเท่าเทียมในหมู่ประชาชน และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้	12.2	42.9	38.2	5.5	1.3	2.41	385
30.	ข้าพเจ้าคิดว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับชาวไทยมุสลิมต่างหากในเรื่องที่สำคัญ	14.8	28.6	25.7	19.5	11.4	2.84	385
31.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎหมายด้วยความเต็มใจ	22.7	57.3	15.9	2.9	1.3	2.03	384

ตาราง 4.15 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	Mean	จำนวน
32.	ข้าพเจ้ามั่นใจว่า กระบวนการตัดสินใจ ความของศาลนั้นสามารถให้ความยุติ ธรรมสูงสุดกับประชาชนได้	10.9	25.1	44.0	13.7	6.2	2.79	388
33.	ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงกระบวนการสอบ สวนและตัดสินใจคดีความของศาล	7.7	36.4	48.1	5.7	2.1	2.58	385
34.	การตัดสินของศาลไทยมีความยุติธรรม กับมุสลิม และมีมาตรฐานเดียวกันใน การตัดสินทั่วประเทศ	7.2	23.5	51.4	10.9	7.0	2.87	387
35.	ข้าพเจ้าคิดว่าศาลไทยในปัจจุบันนั้นดี แล้ว ไม่ควรที่จะมีศาลตัดสินคดีความ สำหรับชาวไทยมุสลิมต่างหาก	7.5	21.0	29.8	22.0	19.7	3.25	386
36.	ข้าพเจ้ายอมรับการตัดสินของศาลไทย ในกรณีที่มีมุสลิมเป็นจำเลย โดยไม่มี ข้อคัดค้านใดๆ	7.0	24.8	37.2	20.4	10.6	3.03	387

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแยกทาง การเมืองนั้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลแต่ละประเด็นทั้ง 36 ประเด็นที่ได้รับจากแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความแปรปรวนแยกทาง การเมืองนี้มาหาความน่าเชื่อถือ (Reliability) เสียก่อน เมื่อวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS แล้ว ได้ค่า Alpha = 0.9039

ดังนั้นในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแยกทาง การเมืองต่อไปนี้จะจึงเป็นผลรวมของประเด็นทั้ง 36 ประเด็น ซึ่งสามารถสร้างเกณฑ์วัดตาม Likert Scale ที่มีค่าต่ำสุดเท่ากับ 36 และ สูงสุด เท่ากับ 180 และค่าเฉลี่ย เท่ากับ 108¹⁴

¹⁴ ขั้วค่าผลรวมสูงคือ สูงกว่า 108 เท่าใด ก็ยิ่งมีความแปรปรวนแยกทาง การเมืองมากเท่านั้น

จากการคำนวณที่ได้รับจากข้อมูล ปรากฏว่าค่าต่ำสุดเท่ากับ 36 และสูงสุดเท่ากับ 162 และค่าเฉลี่ยเท่ากับ 92.85 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยนี้แล้วจะเห็นว่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 108 ไป 15.15 แสดงว่าในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามมีความแปลกแยกทางการเมืองไม่มากนัก

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากตาราง พบว่าค่าเฉลี่ย (Mean) ในประเด็นที่ 1 คือ “ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. โดยมิเห็นแก่สิ่งใด เพราะถือว่าเสียงของข้าพเจ้าก็สำคัญ” มีค่าต่ำสุด ในขณะที่ค่าเฉลี่ยในประเด็นที่ 3 คือ “การเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว. ในปัจจุบันมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง” มีค่าสูงสุด แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกมีอำนาจหรือเห็นว่าตนเองมีความสำคัญมีความสำคัญต่อการได้มาซึ่ง ส.ส. และ ส.ว. แต่ในขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มที่จะเห็นว่า การเลือกตั้งหรือการได้มาซึ่ง ส.ส.และส.ว. ไม่มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่อาจให้ความเชื่อมั่นหรือมั่นใจในวิธีการนี้ได้ว่าเป็นวิธีการที่ดี

จากตาราง 4.16 ซึ่งแสดงความแปลกแยกทางการเมืองจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพสมรส เมื่อพิจารณาค่า Mean และ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพสมรส กับความแปลกแยกทางการเมือง โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-35 ปี มีแนวโน้มมีความแปลกแยกทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุ 36-70 ปี กลุ่มที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีแนวโน้มมีความแปลกแยกทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปมีแนวโน้มมีความแปลกแยกทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาสายศาสนาต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มนักศึกษามีแนวโน้มมีความแปลกแยกทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ผู้ที่อาศัยอยู่ที่ปัตตานี 1-25 ปีมีแนวโน้มมีความแปลกแยกทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ที่ปัตตานี 26-70 ปี และผู้ที่โสดมีแนวโน้มมีความแปลกแยกทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่สมรสแล้ว

ตาราง 4.16 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาศาสนา ระยะ
เวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ สถานภาพสมรส กับความแปลกแยกทางการเมือง

ระดับอายุ	Mean	Std. Dev	จำนวน
18-35 ปี	94.61	16.333	238
36-70 ปี	89.31	16.468	119
รวม	92.85	16.545	357
Sig. = 0.004			
ระดับการศึกษาสายสามัญ			
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	90.95	15.23	193
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	95.13	17.87	160
รวม	92.85	16.59	353
Sig. = 0.018			
ระดับการศึกษาศาสนา			
ต่ำกว่าชั้นมัธยม	89.67	15.31	147
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	95.08	17.15	206
รวม	92.83	16.600	353
Sig. = 0.002			
ระดับระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี			
1-25 ปี	95.72	16.193	167
26-70 ปี	90.52	16.287	170
26-70 ปี	90.52	16.287	170
รวม	93.10	16.423	337
รวม	93.10	16.423	337
Sig. = 0.004			

ตาราง 4.16 (ต่อ)

อาชีพ	Mean	Std. Dev	จำนวน
ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ	91.07	14.341	84
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	94.63	17.546	82
เกษตรกร รับจ้างทั่วไป	90.19	16.660	105
นักศึกษา	96.13	16.937	86
รวม	92.85	16.545	357
Sig. = 0.045			
สถานภาพสมรส			
โสด	96.25	17.107	166
สมรส หม้าย	89.90	15.489	191
รวม	92.85	16.545	357
Sig. = 0.000			

ตารางต่อไปนี้จะเป็นการนำเสนอความแตกต่างในความคิดเห็น ในประเด็นต่างๆเกี่ยวกับความแปลกแยกทางการเมือง โดยจำแนกตามคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ประเด็น “ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. โดยมีเห็นแก่สิ่งใด เพราะถือว่าเสียงของข้าพเจ้าก็สำคัญ ”

จากตาราง 4.17 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามสถานที่กำเนิดหรืออาชีพก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่าง สถานที่กำเนิดและอาชีพกับ ประเด็น“ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. โดยมีเห็นแก่สิ่งใด เพราะถือว่าเสียงของข้าพเจ้าก็สำคัญ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของความเห็นด้วยจากตารางแล้ว จะเห็นว่าผู้ที่เป็นคนปัตตานีโดยกำเนิดมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ไม่ได้เป็นคนปัตตานีโดยกำเนิด แสดงว่า

คนปัตตานีโดยเชื้อสายนั้นคาดหวังกับการเลือกตั้งอย่างจริงจังและถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ รวมถึงรักในศักดิ์ศรีของตนเองในฐานะที่เป็นคนปัตตานีและเป็นมุสลิม และแสดงให้เห็นว่าคนปัตตานีนั้นเป็นคนที่มีหัวใจอิสระ ไม่ได้ตามกระแสต่างๆ หรือเกรงกลัวอิทธิพลแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาคำร้อยละตามอาชีพ พบว่า ผู้ที่เป็นข้าราชการมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ อาจจะกล่าวได้ว่า ยิ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความใกล้ชิดกับระบบการเมืองมากเท่าใด หรืออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีโอกาสใกล้ชิดระบบการเมืองมากเท่าใด ก็ยิ่งเห็นด้วยมากขึ้นในประเด็นนี้ เช่น อาชีพข้าราชการซึ่งถือเป็นเครื่องมือของระบบการเมือง ก็ย่อมต้องให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งเพราะอาจส่งผลกระทบต่อตัวเองโดยตรงหรือโดยอ้อม

ตาราง 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานที่กำเนิด อาชีพกับประเด็น “ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงในการไปเลือกตั้ง ส.ส. และ ส.ว. โดยมีเห็นแก่สิ่งใด เพราะถือว่าเสี่ยงของข้าพเจ้าที่สำคัญ”

คนปัตตานีโดยกำเนิด	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ใช่	260(93.9)	17(6.1)	277(100)
ไม่ใช่	97(87.4)	14(12.6)	111(100)
รวม	357(92.0)	31(8.0)	388(100)

Sig. = 0.034

อาชีพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ข้าราชการ	88(97.8)	2(2.2)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	88(95.7)	4(4.3)	92(100)
เกษตรกร รับจ้างทั่วไป	99(90.0)	11(10.0)	110(100)
นักศึกษา	82(85.4)	14(14.6)	96(100)
รวม	357(92.0)	31(8.0)	388(100)

Sig. = 0.007

2. ประเด็น “ข้าพเจ้าเลือก ส.ส. และ ส.ว. โดยคาดหวังว่าให้เป็นตัวแทนของข้าพเจ้า”

จากตาราง 4.18 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตาม เพศ ระยะเวลาในการศึกษาศาสนาหรือรายได้ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้ กับ

ประเด็น “ข้าพเจ้าเลือก ส.ส. และ ส.ว. โดยคาดหวังว่าให้เป็นตัวแทนของข้าพเจ้า” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาคำร้อยละจากตารางจะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าเพศหญิง แสดงว่าเพศชายนั้นให้ความหวังและความเชื่อมั่นในผู้แทนของตนเองมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายนั้นให้ความสนใจกับการเมืองเป็นพิเศษ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องใกล้ตัวและมีความสำคัญ

เมื่อพิจารณาตามระยะเวลาในการศึกษาศาสนา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาศาสนาเป็นเวลานานมีแนวโน้มเห็นด้วยกับประเด็นนี้มากกว่าผู้ที่เรียนน้อย แสดงว่าผู้ที่มีการศึกษาทางศาสนานั้นให้ความคาดหวังและเชื่อมั่นในผู้แทนของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ส.ส. และ ส.ว. ในพื้นที่ที่ลงสมัครนั้นเป็นมุสลิมหรือเป็นลูกหลานของชาวปัตตานี และในปัจจุบันนั้น ส.ส. และ ส.ว. ที่เป็นมุสลิมนั้นได้แสดงบทบาทต่างๆ ทางการเมืองซึ่งได้รับการยอมรับทั้งในพื้นที่เองและในระดับประเทศ เช่น นายเด่น โต๊ะมีนา เป็นต้น

หากพิจารณาตามรายได้ พบว่าผู้ที่มีรายได้มากมีแนวโน้มเห็นด้วยกับประเด็นนี้มากกว่าผู้มีรายได้น้อย แสดงว่าผู้ที่มีรายได้นั้นคาดหวังและเชื่อมั่นกับผู้แทนราษฎรของเขาว่าสามารถนำผลประโยชน์ต่างๆ มาสู่ประชาชนในพื้นที่ได้

ตาราง 4.18 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้กับประเด็น

“ข้าพเจ้าเลือก ส.ส. และ ส.ว. โดยคาดหวังว่าให้เป็นตัวแทนของข้าพเจ้า”

เพศ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ชาย	192(87.7)	27(12.3)	219(100)
หญิง	134(79.8)	34(20.2)	168(100)
รวม	326(84.2)	61(15.8)	387(100)

Sig. = 0.034

ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-5 ปี	98(77.8)	28(22.2)	126(100)
6-18 ปี	174(86.6)	27(13.4)	201(100)
รวม	272(83.2)	55(16.8)	327(100)

Sig. = 0.039

ตาราง 4.18 (ต่อ)

รายได้			
100-6500	160(79.6)	41(20.4)	201(100)
6501-45000	104(90.4)	11(9.6)	115(100)
รวม	264(83.5)	52(16.5)	316(100)

Sig. = 0.012

3. ประเด็น “การเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว. ในปัจจุบันมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง”

จากตาราง 4.19 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ รายได้ หรือสถานภาพสมรสก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส กับ ประเด็น “การเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว. ในปัจจุบันมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละจากตาราง จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าการซื้อสิทธิขายเสียงมีอยู่ในพื้นที่จริง อย่างไรก็ตาม เรายังสามารถคาดหวังกับผู้ที่มีการศึกษาได้ว่าคนเหล่านี้รู้ถึงความ เป็นไปของการเลือกตั้ง และสามารถแยกแยะและตัดสินใจได้

หากพิจารณาค่าร้อยละตามอาชีพ พบว่า ข้าราชการและนักศึกษามีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาและเข้าถึงข้อมูลได้นั้น ยอมรับว่าการซื้อสิทธิขายเสียงมีจริง แสดงว่าเขาสามารถแยกแยะและตัดสินใจได้ แต่ไม่ได้คาดหวังกับระบบการเลือกตั้งเท่าใดนัก

เมื่อพิจารณาตามรายได้ พบว่าผู้ที่มีรายได้มากมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย แสดงว่าผู้ที่มีรายได้สูงก็ไม่ได้คาดหวังกับระบบการเลือกตั้งมากนัก

และเมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า ผู้ที่ยังเป็นโสดมีแนวโน้มที่จะไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว แสดงว่าคนโสดนั้น ไม่ได้คาดหวังกับระบบการเลือกตั้งมากมายนัก

ตาราง 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส กับประเด็น “การเลือกตั้ง ส.ส.และ ส.ว. ในปัจจุบันมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	50(23.5)	163(76.5)	213(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	21(12.5)	147(87.5)	168(100)
รวม	71(18.6)	310(81.4)	381 (100)

Sig. = 0.006

อาชีพ			
ข้าราชการ	12(13.5)	77(86.5)	89(100)
ธุรกิจส่วนตัว, ลูกจ้างเอกชน	15(16.5)	76(83.5)	91(100)
เกษตรกร, รับจ้าง	32(29.4)	77(70.6)	109(100)
นักศึกษา	13(13.5)	83(86.5)	96(100)
รวม	72(18.7)	313(81.3)	385(100)

Sig. = 0.008

รายได้			
100-6500	43(21.5)	157(78.5)	200(100)
6501-45000	13(11.5)	100(88.5)	113(100)
รวม	56(17.9)	257 (82.1)	313(100)

Sig. = 0.027

สถานภาพสมรส	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
โสด	26(14.4)	154(85.6)	180(100)
สมรส หม้าย	46(22.4)	159(77.6)	205(100)
รวม	72(18.7)	313(81.3)	385(100)

Sig. = 0.045

4. ประเด็น “ข้าพเจ้าคงจะไปเลือกตั้งทุกครั้ง ไม่ว่าจะมิกฎหมายบังคับหรือไม่ก็ตาม”

จากตาราง 4.20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามอายุ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ หรือสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าคงจะไปเลือกตั้งทุกครั้ง ไม่ว่าจะมิกฎหมายบังคับหรือไม่ก็ตาม” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาคำร้อยละอายุ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานีจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุมากกว่าหรือระยะเวลาที่อยู่ในจังหวัดปัตตานีนานกว่า มีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยมากกว่า แสดงว่าผู้ที่อายุมากหรืออยู่ในปัตตานีนานๆ มีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการไปเลือกตั้ง หรืออาจเป็นเพราะว่าเพื่อต้องการสนับสนุนผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสมาชิกที่เป็นมุสลิมด้วยเช่นกัน

เมื่อพิจารณาคำร้อยละที่จำแนกตามอาชีพและสถานภาพสมรสจะเห็นว่าผู้มีอาชีพข้าราชการมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ ก็เพราะว่าข้าราชการเองก็มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและชักจูงประชาชนให้ไปเลือกตั้งเป็นพื้นฐานเดิมอยู่แล้ว อาจสรุปได้ว่าข้าราชการนั้นไปเลือกตั้งเพราะหน้าที่บังคับและความตระหนักในความสำคัญ

ถ้าพิจารณาตามสถานภาพสมรส ผู้ที่สมรสแล้วมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่า แสดงว่าผู้ที่สมรสแล้วนั้นรับรู้และเข้าใจถึงหน้าที่ของพลเมือง รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ที่จะต้องไปเลือกตั้ง

ตาราง 4.20 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าคงจะไปเลือกตั้งทุกครั้ง ไม่ว่าจะมิกฎหมายบังคับหรือไม่ก็ตาม”

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	207(79.9)	52(20.1)	259(100)
35-70 ปี	116(90.6)	12(9.4)	128(100)
รวม	323(83.5)	64(16.5)	387(100)

Sig. = 0.008

ตาราง 4.20 (ต่อ)

ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	142(79.8)	36(20.2)	178(100)
26-70 ปี	162(87.6)	23(12.4)	185(100)
รวม	304(83.7)	59(16.3)	363(100)
Sig. = 0.044			
อาชีพ			
ข้าราชการ	83(93.3)	6(6.7)	89(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	79(85.9)	13(14.1)	92(100)
เกษตรกร รับจ้าง	90(81.8)	20(18.2)	110(100)
นักศึกษา	71(74.0)	25(26.0)	96(100)
รวม	323(83.5)	64(16.5)	387(100)
Sig. = 0.004			
สถานภาพสมรส			
โสด	142(79.3)	37(20.7)	179(100)
สมรส หม้าย	181(87.0)	27(13.0)	208(100)
รวม	323(83.5)	64(16.5)	387(100)
Sig. = 0.042			

5. ประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่ของ ส.ส. และ ส.ว. รวมถึงระบบการเมืองไทย”

จากตาราง 4.21 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามเพศ อายุ การศึกษาสายสามัญ อาชีพ หรือรายได้ก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ และรายได้ กับประเด็นนี้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาคำร้อยละตามเพศ พบว่าเพศชายมีแนวโน้มเห็นด้วยซึ่งตรงข้ามกับเพศหญิงที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศชายนั้นสนใจการเมืองมากกว่าผู้หญิง และเพศชายนั้นยังมีวงสนทนาในเรื่องการเมืองเป็นประจำ เช่น ร้านน้ำชากาแฟ หรือ งานเลี้ยงต่างๆ เป็นต้น เช่นเดียวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ถามที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย แสดงว่าผู้ใหญ่สนใจการเมืองมากกว่าเยาวชนหรือวัยรุ่น

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี แสดงว่าระบบการศึกษานั้นทำให้ประชาชนเข้าใจในรูปแบบและระบอบของการเมืองมากขึ้น

จากการจำแนกตามอาชีพ พบว่าข้าราชการนั้นมีแนวโน้มที่จะเห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ แสดงให้เห็นระบบราชการนั้นก็มีส่วนทำให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับระบบการเมืองมากขึ้น

และถ้าพิจารณาการจำแนกตามรายได้ พบว่าผู้ที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ แสดงให้เห็นว่าเมื่อประชาชนห่างไกลปัญหาเรื่องปากท้องประชาชนก็จะสนใจในระบอบการเมืองมากขึ้นนั่นเอง

ตาราง 4.21 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ และรายได้กับ ประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่ของ ส.ส. และ ส.ว. รวมถึงระบบการเมืองไทย”

เพศ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ชาย	151(68.9)	68(31.1)	219(100)
หญิง	82(49.1)	85(50.9)	167(100)
รวม	233(60.4)	153(39.6)	386(100)

Sig. = 0.000

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	145(56.2)	113(43.8)	258(100)
35-70 ปี	88(68.2)	41(31.8)	129(100)
รวม	233 (60.2)	154(39.8)	387(100)

Sig. = 0.023

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	115(53.7)	99(46.3)	214(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	117(69.2)	52(30.8)	169(100)
รวม	232(60.6)	151(39.4)	383(100)

Sig. = 0.002

ตาราง 4.21 (ต่อ)

อาชีพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ข้าราชการ	62(68.9)	28(31.1)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	61(67.0)	30(33.0)	91(100)
เกษตรกร รับจ้าง	58(52.7)	52(47.3)	110(100)
นักศึกษา	52(54.2)	44(45.8)	96(100)
รวม	233(60.2)	154(39.8)	387(100)
Sig. = 0.035			
รายได้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
100-6500	108(54.0)	92(46.0)	200(100)
6501-45000	83(72.2)	32(27.8)	115(100)
รวม	191(60.6)	124(39.4)	315(100)
Sig. = 0.001			

6. ประเด็น “นักการเมืองเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อประชาชน ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เล่นพรรคเล่นพวก”

จากตาราง 4.22 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามอายุหรือสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ และสถานภาพสมรส กับประเด็น “นักการเมืองเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อประชาชน ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เล่นพรรคเล่นพวก” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาคำร้อยละความเห็นจากตารางแล้ว พบว่าผู้ที่อายุน้อยมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่อายุมาก แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่รู้จักนักการเมืองในสภาพที่เป็นจริงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม นั้นเป็นภาพรวมที่กว้างๆ แต่สำหรับผู้ใหญ่แล้วการที่คำร้อยละของความไม่เห็นด้วยน้อยกว่านั้น เป็นเพราะว่า ผู้ที่สูงอายุกว่านั้นมองไปยังนักการเมืองมุสลิมว่าไม่น่าจะมีเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเข้ามาเกี่ยวข้อง และเหตุผลดังกล่าวนี้ก็เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรส ซึ่งผู้ที่ยังโสดมีแนวโน้มที่จะไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้มากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว

ตาราง 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ และสถานภาพสมรสกับประเด็น “นักการเมืองเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อประชาชน ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ไม่เล่นพรรคเล่นพวก”

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	92(35.7)	166(64.3)	258(100)
35-70 ปี	63(48.8)	66(51.2)	129(100)
รวม	155(40.1)	232(59.9)	387(100)

Sig. = 0.013

สถานภาพสมรส	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
โสด	61(33.9)	119(66.1)	180(100)
สมรส หม้าย	94(45.4)	113(54.6)	207(100)
รวม	155(40.1)	232(59.9)	387(100)

Sig. = 0.021

7. ประเด็น “ข้าพเจ้าเห็นว่าระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมาก ”

จากตาราง 4.23 ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามอายุ การศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพหรือสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพสมรส กับประเด็น “ข้าพเจ้าเห็นว่าระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมาก” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของความเห็นซึ่งจำแนกตามอายุ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี และสถานภาพสมรสแล้ว พบว่าผู้ที่อายุน้อย อาศัยอยู่ในปัตตานีไม่นานนัก และโสดมีแนวโน้มไม่เห็นด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่อยู่มา อาศัยอยู่ในปัตตานีเป็นเวลานาน และสมรสแล้วซึ่งมีแนวโน้มเห็นด้วยกับประเด็นนี้ แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของประชาชนนั้นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องเกี่ยวกับระบอบการปกครองระบบประชาธิปไตย และมีมุมมองที่ต่างกันในเรื่องของการแก้ไขปัญหาในพื้นที่

หากพิจารณาตามระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีการศึกษาดำซึ่งมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่า แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงนั้นมองว่าระบอบประชาธิปไตยนั้นไม่ได้เป็นระบอบที่ดีที่จะสามารถนำ

มาใช้ในพื้นที่ได้ดีที่สุดนัก และมองว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมิได้มีสาเหตุมาจากตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว แต่ผู้ที่มีการศึกษากลับมองว่าปัญหาที่มีอยู่ในภาคใต้นั้นเกิดขึ้นเพราะความบกพร่องของระบบการปกครองมากกว่า ส่วนผู้ที่มีการศึกษาดำอาจะไม่ได้อมองที่ระบบมากนัก หรือบางทีก็พอใจกับระบบที่เป็นอยู่ และอาจจะเห็นว่าพอเพียงแล้วในขณะนี้ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่

หากพิจารณาคำร้อยละตามอาชีพ พบว่านักศึกษานั้นมีแนวโน้มไม่เห็นด้วย แสดงว่าวงการศึกษานั้นได้ให้ศักยภาพแก่นักศึกษาในการวิเคราะห์ถึงข้อบกพร่องของระบบประชาธิปไตย ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าในอนาคตเยาวชนเหล่านี้จะเข้ามารับผิดชอบกับปัญหาที่เกิดขึ้นจนสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และคนเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งนักศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงรับรู้ถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่พอสมควร ในทางกลับกันผู้ที่มีอาชีพเป็นเกษตรกรรับจ้างทั่วไป ซึ่งมีแนวโน้มเห็นด้วยกับประเด็นนี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้มีอาชีพอาชีพเหล่านี้พอใจกับระบบที่เป็นอยู่และไม่กระตือรือร้นที่จะแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงอะไรมากนักหรือเป็นไปได้ว่าปัญหาเรื่องปากท้องเป็นปัญหาลำดับแรกๆ ที่จะต้องได้รับการแก้ไขก่อน

ตาราง 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพกับประเด็น “ข้าพเจ้าเห็นว่าระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันสามารถช่วยแก้ปัญหาในพื้นที่ได้อย่างมาก”

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	115(44.6)	143(55.4)	258(100)
35-70 ปี	76(58.9)	53(41.1)	129(100)
รวม	191(49.4)	196(50.6)	387(100)

Sig. = 0.008

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	115(53.7)	99(46.3)	214(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	73(43.2)	96(56.8)	169(100)
รวม	188(49.1)	195(50.9)	383(100)

Sig. = 0.040

ตาราง 4.23 (ต่อ)

ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	74(41.8)	103(58.2)	177(100)
26-70 ปี	103(55.4)	83(44.6)	186(100)
รวม	177(48.8)	186(51.2)	363(100)
Sig. = 0.010			
อาชีพ			
ข้าราชการ	44(48.9)	45(51.1)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	45(48.9)	47(51.1)	92 (100)
เกษตรกร รับจ้าง	65(59.1)	45(40.9)	110(100)
นักศึกษา	37(38.9)	58(61.1)	95(100)
รวม	191(49.4)	196(50.6)	387(100)
Sig. = 0.040			
สถานภาพสมรส			
โสด	73(40.8)	106(59.2)	179(100)
สมรส หม้าย	118(56.7)	90(43.3)	208(100)
รวม	191(49.4)	196(50.6)	387(100)
Sig. = 0.002			

8. ประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่าระบอบการปกครองในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะเปลี่ยนระบอบการปกครองเลย”

จากตาราง 4.24 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี สถานที่กำเนิดอาชีพ หรือสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา คนปัตตานีโดยกำเนิด ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพสมรส กับประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่าระบอบการปกครองในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะเปลี่ยนระบอบการปกครองเลย” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของความเห็นตามระดับการศึกษาทั้งสายสามัญและ
 ศาสนาแล้ว จะพบว่าผู้ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูงมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ซึ่งตรงกัน
 ข้ามกับผู้ที่มีการศึกษาดำ ซึ่งส่วนใหญ่มีแนวโน้มเห็นด้วยแสดงว่า ระบบการศึกษาทั้งสายสามัญ
 และสายศาสนามีผลต่อความคิดทัศนคติของประชาชน ต่อระบอบการปกครอง ระบอบ
 ประชาธิปไตย

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละ ตามสถานที่กำเนิด และระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี ซึ่งผู้ที่ไม่ได้เป็นคน
 ปัตตานี อาศัยอยู่เป็นเวลานานมีแนวโน้มไม่เห็นด้วย ในทางตรงกลับกันผู้ที่เป็นคนปัตตานีโดย
 แท้ อาศัยอยู่ปัตตานีเป็นเวลานานมีแนวโน้มเห็นด้วย แสดงว่าในภาวะการณปัจจุบันนั้นชาวปัตตานี
 ตั้งเดิมพอใจกับระบอบการปกครองพอสมควรเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีตที่ผ่านมา และอาจเป็นไปได้ว่า
 การไม่เห็นด้วยของผู้ที่ไม่ได้เป็นคนปัตตานีโดยกำเนิดหรืออยู่ในปัตตานีไม่นานนักนั้น เป็น
 เพราะว่าการไม่ได้รับรู้ถึงเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงไม่ได้มีความรู้ลึกมีส่วน
 ร่วมต่อความภาคภูมิใจในการต่อสู้บรรพบุรุษ แต่ต้องการที่จะได้เห็นสังคมในจังหวัดปัตตานีที่มี
 การพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามอาชีพ พบว่านักศึกษามีแนวโน้มไม่เห็นด้วย แสดงว่านักศึกษานั้น
 นั้นรู้และเข้าใจถึงความเป็นไปของระบอบประชาธิปไตย และมีพลังที่จะสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
 สังคมให้ดีขึ้น ซึ่งตรงกันข้ามกับอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไปซึ่งมีแนวโน้มเห็นด้วยใน
 ประเด็นนี้แสดงว่า คนเหล่านี้ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงมากนัก

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรสจะเห็นว่าผู้ที่โสดมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่สมรส
 แล้ว แสดงให้เห็นว่าคนโสดนั้นมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบที่ดีกว่า

ตาราง 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา
คนปัตตานีโดยกำเนิด ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และ สถานภาพสมรสกับประเด็น
“ข้าพเจ้าคิดว่าระบอบการปกครองในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะเปลี่ยนระบอบ
การปกครองเลย”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	122(57.0)	92(43.0)	214(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	68(40.2)	101(59.8)	169(100)
รวม	190(49.6)	193(50.4)	383(100)
Sig. = 0.001			
ระดับการศึกษาสายศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	88(56.1)	69(43.9)	157(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	103(45.6)	123(54.4)	226(100)
รวม	191(49.9)	192(50.1)	383(100)
Sig. = 0.044			
คนปัตตานีโดยกำเนิด	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ใช่	147(53.3)	129(46.7)	276(100)
ไม่ใช่	45(40.5)	66(59.5)	111(100)
รวม	192(49.6)	195(50.4)	387(100)
Sig. = 0.024			
ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	67(37.6)	111(62.4)	178(100)
26-70 ปี	111(60.0)	74(40.0)	185(100)
รวม	178(49.0)	185(51.0)	363(100)
Sig. = 0.000			

ตาราง 4.24 (ต่อ)

อาชีพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ข้าราชการ	45(50.0)	45(50.0)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	44(47.8)	48(52.2)	92(100)
เกษตรกร รับจ้าง	70(64.2)	39(35.8)	109(100)
นักศึกษา	33(34.4)	63(65.6)	96(100)
รวม	192(49.6)	195(50.4)	387(100)
Sig. = 0.000			
สถานภาพสมรส			
โสด	76 (42.2)	104(57.8)	180(100)
สมรส หม้าย	116(56.0)	91(44.0)	207(100)
รวม	192(49.6)	195(50.4)	387(100)
Sig. = 0.007			

9. ประเด็น “ข้าพเจ้ายอมรับการทำงานของ ส.ส. และพรรคการเมืองอย่างเต็มที่ ”

จากตาราง 4.25 ผู้ตอบแทนสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ไม่ว่าจะพิจารณาตามระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา หรืออาชีพ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาศาสนา และอาชีพ กับประเด็น “ข้าพเจ้ายอมรับการทำงานของ ส.ส. และพรรคการเมืองอย่างเต็มที่” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาคำร้อยละ จะเห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปหรือศึกษาศาสนาเป็นเวลาหลายๆ ปี มีแนวโน้มไม่เห็นด้วย แสดงให้เห็นว่า ไม่ได้เต็มใจยอมรับการทำงานของ ส.ส.หรือ พรรคการเมืองมากนัก เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่ศึกษาทั้งสายศาสนาและสายสามัญมีทัศนคติตรงกันในเรื่องนี้

เมื่อพิจารณาคำร้อยละตามอาชีพ จะเห็นว่านักศึกษามีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่ก็ไม่ได้ยอมรับรูปแบบการทำงานของ ส.ส. ในปัจจุบันในภาพรวมมากมายนัก

ตาราง 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา และอาชีพ กับประเด็น “ข้าพเจ้ายอมรับการทำงานของ ส.ส. และพรรคการเมืองอย่างเต็มใจ”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	86(40.0)	129(60.0)	215(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	42(24.9)	127(75.1)	169(100)
รวม	128(33.3)	256(66.7)	384(100)
Sig. = 0.002			
ระดับการศึกษาสายศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	53(42.1)	73(57.9)	126(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	53(26.4)	148(73.6)	201(100)
รวม	106(32.4)	221(67.6)	327(100)
Sig. = 0.003			
อาชีพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ข้าราชการ	28(31.1)	62(68.9)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	26(28.3)	66(71.7)	92(100)
เกษตรกร รับจ้าง	49(44.5)	61(55.5)	110(100)
นักศึกษา	27(28.1)	69(71.9)	96(100)
รวม	130(33.5)	258(66.5)	388(100)
Sig. = 0.035			

10. ประเด็น “ข้าพเจ้าสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล”

จากตาราง 4.26 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตาม ระยะเวลาในการศึกษาศาสนาหรือรายได้ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้กับประเด็น “ข้าพเจ้าสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามระยะเวลาที่ศึกษาศาสนาพบว่า ผู้ที่ศึกษาไม่นานมีแนวโน้มที่จะไม่เห็นด้วยมากกว่า แสดงให้เห็นว่าคนเหล่านี้มีความรู้สึกที่ว่าตนไม่ได้รับความสนใจจากรัฐบาลเลย

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามรายได้ จะเห็นว่าผู้ที่มีรายได้มากมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่สามารถดูแลและเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ กล่าวคือ ประชาชนยังรู้สึกว่าคุณเองไม่มีความสามารถที่จะให้ความคิดเห็นใดๆ ต่อรัฐบาล

ตาราง 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และรายได้กับประเด็น “ข้าพเจ้าสามารถมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล”

ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-5 ปี	26(16.7)	130(83.3)	156(100)
6-18 ปี	61(27.1)	164(72.9)	225(100)
รวม	87(22.8)	294(77.2)	381(100)
Sig. = 0.017			
รายได้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
100-6500	51(25.8)	147(74.2)	198(100)
6501-45000	15(13.0)	100(87.0)	115(100)
รวม	66(21.1)	247(78.9)	313(100)
Sig. = 0.008			

11. ประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของรัฐบาล”

จากตาราง 4.27 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตาม เพศ อายุ การศึกษาศาสนา รายได้ หรือสถานทางสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ รายได้ ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และสถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของรัฐบาล” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามเพศ พบว่า เพศชายมีแนวโน้มเห็นด้วยในประเด็นดังกล่าวมากกว่าเพศหญิง และผู้ที่มีอายุมากมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายและผู้ที่มีอายุมากนั้นสนใจการเมืองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และเมื่อ ส.ส. มุสลิมในพื้นที่เข้าไปเป็นฝ่ายรัฐบาลก็จะให้ความสนใจเป็นพิเศษซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้และเข้าใจยิ่งขึ้น

และเช่นกันผู้ที่มีการศึกษาศาสนาเป็นเวลานาน และผู้ที่มีรายได้มาก มีแนวโน้มเห็นด้วยในประเด็นดังกล่าว ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้ที่ศึกษานานๆ นั้นก็จะมีความสนใจในเรื่องของส่วนรวมเรื่อง

ของความเป็นไปของสังคม และเรื่องของการเมืองด้วยเช่นกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่ศึกษาศาสนาไม่นานนัก และสำหรับผู้ที่มียาได้สูงนั้น สนใจถึงสิ่งที่ตนได้รับหรือสังคมได้รับ เพราะคนเหล่านี้มีพลังเพียงพอในการเรียกร้องกับรัฐบาลในบางเรื่อง อย่างไรก็ตามผู้ที่มียาได้น้อยซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในพื้นที่มีแนวโน้มไม่เห็นด้วย แสดงว่าอำนาจรัฐอาจจะไม่เข้าถึงคนเหล่านี้มากนัก

และเมื่อพิจารณาคำร้อยละตามสถานภาพสมรส พบว่าผู้ที่สมรสแล้วมีแนวโน้มเห็นด้วยกับประเด็นนี้มากกว่าผู้ที่เป็นโสด แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีครอบครัวแล้วนั้นให้ความสนใจกับสิ่งที่จะกระทบหรือมีผลต่อครอบครัวพอสมควร

ตาราง 4.27 ความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ รายได้ ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา และสถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของรัฐบาล”

เพศ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ชาย	134(61.5)	84(38.5)	218(100)
หญิง	76(45.8)	90(54.2)	166(100)
รวม	210(54.7)	174(45.3)	384(100)

Sig. = 0.002

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	131(51.0)	126(49.0)	257(100)
35-70 ปี	79 (61.7)	49(38.3)	128(100)
รวม	210(54.5)	175(45.5)	385(100)

Sig. = 0.046

ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-5 ปี	58(46.8)	66(53.2)	124(100)
6-18 ปี	118(59.0)	82(41.0)	200(100)
รวม	176(54.3)	148(45.7)	324(100)

Sig. = 0.032

ตาราง 4.27 (ต่อ)

รายได้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
100-6500	98(49.5)	100(50.5)	198(100)
6501-45000	77(67.0)	38(33.0)	115(100)
รวม	175(55.9)	138(44.1)	313(100)
Sig. = 0.003			
สถานภาพสมรส			
โสด	87(48.3)	93(51.7)	180(100)
สมรส หม้าย	123(60.0)	82(40.0)	205(100)
รวม	210(54.5)	175(45.5)	385(100)
Sig. = 0.022			

12. ประเด็น “การทำงานของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยได้นำผลประโยชน์และการพัฒนามาสู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้”

จากตาราง 4.28 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ไม่ว่าจะจำแนกตามการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี หรือ อาชีพ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และสถานภาพสมรสกับประเด็น “การทำงานของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยได้นำผลประโยชน์และการพัฒนามาสู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละ พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้ที่มีการศึกษานั้นสามารถเข้าถึงข่าวสารข้อมูล ทำให้รู้ถึงการพัฒนาด้านต่างๆ ที่รัฐบาลให้กับพื้นที่และอาจจะนำไปสู่การเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ

ถ้าพิจารณาตามระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี จะเห็นว่าผู้ที่อยู่ในพื้นที่ไม่นานนักมีแนวโน้มไม่เห็นด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้พักอาศัยอยู่เป็นเวลานาน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะผู้ที่อยู่มานานนั้นเห็นถึงการพัฒนาในพื้นที่ พอสมควรว่ามีลำดับขั้นตอนอย่างไร ทำให้พวกเขาพอใจระดับหนึ่ง หรือบางทีผู้ที่อยู่มานานนั้นไม่สนใจเรื่องเหล่านี้มากนัก เพราะพวกเขาต่อสู้อาระดับหนึ่งแล้วน่าจะให้คนรุ่นใหม่ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป คนรุ่นใหม่เหล่านี้อาจจะเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่

ตาราง 4.28 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และ สถานภาพสมรสกับประเด็น “ การทำงานของรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยได้นำผล ประโยชน์และการพัฒนามาสู่ชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	123(57.7)	90(42.3)	213(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	66(39.1)	103(60.9)	169(100)
รวม	189(49.5)	193(50.5)	382(100)
Sig. = 0.000			
ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี			
1-25 ปี	67(37.9)	110(62.1)	177(100)
26-70 ปี	110(59.1)	76(40.9)	186(100)
รวม	177(48.8)	186(51.2)	363(100)
Sig. = 0.000			
อาชีพ			
ข้าราชการ	49(54.4)	41(45.6)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	41(45.6)	49(54.4)	90(100)
เกษตรกร รับจ้าง	68(61.8)	42(38.2)	110(100)
นักศึกษา	33(34.4)	63(65.6)	96(100)
รวม	191(49.5)	195(50.5)	386(100)
Sig. = 0.001			
สถานภาพสมรส			
โสด	76(42.2)	104(57.8)	180(100)
สมรส หม้าย	115(55.8)	91(44.2)	206(100)
รวม	191(49.5)	195(50.5)	386(100)
Sig. = 0.008			

เมื่อพิจารณาตามอาชีพจะเห็นว่า นักศึกษานั้นมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งตรงกันข้ามกับอาชีพเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไป แสดงให้เห็นว่า คนรุ่นใหม่สนใจการพัฒนาในพื้นที่พอสมควร

และเมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรส จะเห็นว่าผู้ที่เป็นโสดมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีครอบครัวแล้ว ซึ่งคนเหล่านี้ก็เป็นคนรุ่นใหม่ นั่นเอง

13. ประเด็น “ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นและยอมรับรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยถึงแม้ไม่อาจแก้ไขปัญหาทั้งหมดให้ข้าพเจ้าพอใจ”

จากตาราง 4.29 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นนี้เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรส กับประเด็น “ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นและยอมรับรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยถึงแม้ไม่อาจแก้ไขปัญหาทั้งหมดให้ข้าพเจ้าพอใจ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละ ตามสถานภาพสมรส พบว่า ผู้ที่แต่งงานแล้วมีแนวโน้มเห็นด้วย มากกว่าผู้ที่ยังเป็นโสดอยู่ แสดงว่า ผู้ที่มีประสบการณ์เรื่องครอบครัวนั้นสามารถอดทนรอคอย และยอมรับกับสภาพการณ์ทางการเมืองบางอย่างได้ดีกว่าคนโสด

ตาราง 4.29 ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้ามีความเชื่อมั่นและยอมรับรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยถึงแม้ไม่อาจแก้ไขปัญหาทั้งหมดให้ข้าพเจ้าพอใจ”

สถานภาพสมรส	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
โสด	102(57.0)	77(43.0)	179 (100)
สมรส หม้าย	145(70.0)	62(30.0)	207(100)
รวม	247(64.0)	139(36.0)	386(100)

Sig. = 0.008

14. ประเด็น “ทหารและตำรวจในพื้นที่ให้ความเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของชาวไทยมุสลิม”

จากตาราง 4.30 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามการศึกษา สายสามัญ การศึกษาศาสนา สถานที่กำเนิดหรือระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาศาสนา สถานที่กำเนิด ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี กับประเด็น “ทหารและตำรวจในพื้นที่ให้ความเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของชาวไทยมุสลิม” มีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามระดับการศึกษาทั้งสองสาย จะเห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยในประเด็นนี้ แสดงให้เห็นว่า ระบบการศึกษาทำให้ประชาชนรับทราบถึงสิทธิที่ตนพึงมี ซึ่งทหารและตำรวจควรจะทำให้การยอมรับในสิ่งเหล่านี้

ตาราง 4.30 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระดับการศึกษาสายศาสนา สถานที่กำเนิด ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานีกับประเด็น “ทหารและตำรวจในพื้นที่ให้ความเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของชาวไทยมุสลิม”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	84(39.4)	129(60.6)	213(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	45(26.6)	124(73.4)	169(100)
รวม	129(33.8)	253(66.2)	382(100)

Sig. = 0.009

ระดับการศึกษาสายศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	64(40.8)	93(59.2)	157(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	65(28.9)	160(71.1)	225(100)
รวม	129(33.8)	253(66.2)	382(100)

Sig. = 0.016

คนปัตตานีโดยกำเนิด	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ใช่	101(36.7)	174(63.3)	275(100)
ไม่ใช่	29(26.1)	82(73.9)	111(100)
รวม	130(33.7)	256(66.3)	386(100)

Sig. = 0.046

ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	50(28.1)	128(71.9)	178(100)
26-70 ปี	74(40.0)	111(60.0)	185(100)
รวม	124(34.2)	239(65.8)	363(100)

Sig. = 0.017

และเมื่อพิจารณาคำร้อยละ ตามสถานที่กำเนิด และระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี พบว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นชาวปัตตานีโดยกำเนิด และผู้ที่อยู่ในจังหวัดปัตตานีไม่นานมักมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยในประเด็นนี้มากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคนเหล่านี้รับรู้ถึงสิทธิที่ตนเองควรมี ไม่ใช่เป็นผู้ที่ถูกกระทำเสมอไป และคนเหล่านี้ยังสามารถเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่กับพื้นที่อื่นได้พอสมควร

15. ประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของทหารและตำรวจ”

จากตาราง 4.31 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามระยะเวลาในการศึกษาศาสนา หรือระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน คำร้อยละ ค่า Sig. ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี กับประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของทหารและตำรวจ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาคำร้อยละตามระยะเวลาในการศึกษาศาสนา พบว่าผู้ที่ศึกษาไม่นานมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่ศึกษานาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ที่ศึกษานานนั้นต้องการความรู้และความเข้าใจในรายละเอียดมากกว่า เมื่อไม่ได้รายละเอียดที่ต้องการก็ทำให้ตนเองรู้สึกว่าจะไม่มีความรู้

ตาราง 4.31 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานีกับประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงหน้าที่และการทำงานของทหารและตำรวจ”

ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-5 ปี	106(67.9)	50(32.1)	156(100)
6-18 ปี	120(53.3)	105(46.7)	225(100)
รวม	226(59.3)	155(40.7)	381(100)

Sig. = 0.004

ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	97(54.5)	81(45.5)	178(100)
26-70 ปี	120(64.9)	65(35.1)	185(100)
รวม	217(59.8)	146(40.2)	363(100)

Sig. = 0.044

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามระยะเวลาที่อยู่ปิดตานิ พบว่าผู้ที่อยู่ในพื้นที่เป็นเวลานานมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่อยู่นานนั้นรับรู้ถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ในรูปแบบต่างๆ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ต้องยอมรับในรูปแบบและผลที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

16. ประเด็น “ข้าพเจ้าเห็นว่าทหารและตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ข่มเหงรังแกประชาชน”

จากตาราง 4.32 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาสายสามัญ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญกับประเด็น “ข้าพเจ้าเห็นว่าทหารและตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ข่มเหงรังแกประชาชน” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละ ตามระดับการศึกษาสายสามัญ พบว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงมีแนวโน้มไม่เห็นด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะ ภาพในอดีตของตำรวจและทหารนั้นไม่เป็นที่ประทับใจของประชาชนนัก ในเรื่องของการข่มเหงรังแกประชาชนในพื้นที่และในปัจจุบัน ภาพพจน์ดังกล่าวก็ยังไม่เลือนหายไปนัก เมื่อเกิดกรณีการจับผู้ต้องหาผิดตัว หรือกล่าวหาผู้บริสุทธิ์ในคดีต่างๆ ที่เกิดในพื้นที่

ตาราง 4.32 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญกับประเด็น “ข้าพเจ้าเห็นว่าทหารและตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของตนอย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ข่มเหงรังแกประชาชน”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	57(26.8)	156(73.2)	213(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	27(16.0)	142(84.0)	169(100)
รวม	84(22.0)	298(78.0)	382(100)

Sig. = 0.011

17. ประเด็น “เจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่บังคับใช้กฎหมายกับคนในสังคมเท่าเทียมกัน เหมือนกันทั้งประเทศ ไม่แบ่งแยกไม่ว่าศาสนาใด”

จากตาราง 4.33 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะจำแนกตามระดับการศึกษาสายศาสนาหรือระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายศาสนาและระยะเวลาที่อยู่ติดตามกับประเด็น “เจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่บังคับใช้กฎหมายกับคนในสังคมเท่าเทียมกัน เหมือนกันทั้งประเทศ ไม่แบ่งแยกไม่ว่าศาสนาใด” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละที่จำแนกตามระดับการศึกษาสายศาสนา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่ามีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะการสื่อสารด้วยภาษาที่ต่างกันของข้าราชการและประชาชนในพื้นที่ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าจะได้รับการบริการอย่างไม่เท่าเทียม รวมถึงภาพลักษณ์ในอดีตที่ข้าราชการมักแสดงตนเป็นผู้มีอำนาจ เป็นนายประชาชน อยู่เหนือประชาชน ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการบริการจากข้าราชการมากนัก

ตาราง 4.33 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายศาสนาระยะเวลาที่อยู่ติดตามกับประเด็น “เจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่บังคับใช้กฎหมายกับคนในสังคมเท่าเทียมกัน เหมือนกันทั้งประเทศ ไม่แบ่งแยกไม่ว่าศาสนาใด”

ระดับการศึกษาสายศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	67(42.9)	89(57.1)	156(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	72(31.9)	154(68.1)	226(100)
รวม	139(36.4)	243(63.6)	382(100)

Sig. = 0.027

ระยะเวลาที่อยู่ติดตาม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	55(30.9)	123(69.1)	178(100)
26-70 ปี	76(41.1)	109(58.9)	185(100)
รวม	131(36.1)	232(63.9)	363(100)

Sig. = 0.043

และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี พบว่าผู้ที่อยู่ในจังหวัดปัตตานีไม่นานนักมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยในประเด็นนี้มากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคนเหล่านี้รับรู้ถึงสิทธิของตนเองควรจะมี ไม่ใช่เป็นผู้ที่ถูกกระทำเสมอไป และคนเหล่านี้ยังสามารถเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่กับพื้นที่อื่นได้พอสมควร เพราะตนเองย้ายมาจากพื้นที่อื่นหรือไม่ก็เป็นคนรุ่นใหม่ที่ได้รับรู้ถึงสิทธิที่ตนพึงได้รับ

18. ประเด็น “ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับทหารและตำรวจในพื้นที่อย่างเต็มที่”

จากตาราง 4.34 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยเมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่ปัตตานีกับประเด็น “ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับทหารและตำรวจในพื้นที่อย่างเต็มที่” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละ พบว่าผู้ที่อยู่นานกว่ามีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าในประเด็นนี้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้ที่อยู่มานานนั้นทราบดีว่า ถ้าไม่ให้ความร่วมมือนั้นอาจจะเป็นอย่างไร หรืออาจจะเป็นไปได้ว่าความไว้วางใจของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีมากขึ้น ซึ่งทำให้ประชาชนมีความคาดหวังที่จะพึงพึงเจ้าหน้าที่บ้านเมืองมากขึ้น รวมถึงให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อย่างเต็มที่

ตาราง 4.34 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี กับประเด็น “ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับทหารและตำรวจในพื้นที่อย่างเต็มที่”

ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	112(63.3)	65(36.7)	177(100)
26-70 ปี	135(74.6)	46(25.4)	181(100)
รวม	247(69.0)	111(31.0)	358(100)

Sig. = 0.021

19. ประเด็น “ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในระบบราชการไทยว่าสามารถทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ได้”

จากตาราง 4.35 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาสายสามัญ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญกับประเด็น “ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในระบบราชการไทยว่าสามารถทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ได้” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัย

สำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูง มีแนวโน้มไม่เห็นด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีการศึกษาน้อยกว่า แสดงว่า การศึกษาทำให้ประชาชนรู้และตระหนักถึงสิทธิของตนเองที่พึงได้รับจากราชการ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อยก็ยังหวังพึ่งพิงข้าราชการอยู่พอสมควร

ตาราง 4.35 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญกับประเด็น “ข้าพเจ้าเชื่อมั่นในระบบราชการไทยว่าสามารถทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนในพื้นที่ได้”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	110(51.6)	103 (48.4)	213(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	63(37.3)	106(62.7)	169(100)
รวม	173(45.3)	209(54.7)	382(100)

Sig. = 0.005

20. ประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงระบบราชการไทย แม้ว่าจะมีความซับซ้อนก็ตาม ”

ตาราง 4.36 ความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพ และรายได้กับประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงระบบราชการไทย แม้ว่าจะมีความซับซ้อนก็ตาม”

อาชีพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ข้าราชการ	57(63.3)	33(36.7)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	46(50.5)	45(49.5)	91(100)
เกษตรกร รับจ้าง	41(37.6)	68(62.4)	109(100)
นักศึกษา	42(43.8)	54(56.3)	96(100)
รวม	186(48.2)	200(51.8)	386(100)

Sig. = 0.003

รายได้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
100-6500	89(44.7)	110(55.3)	199(100)
6501-45000	67(58.3)	48(41.7)	115(100)
รวม	156(49.7)	158(50.3)	314(100)

Sig. = 0.021

จากตาราง 4.36 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย ไม่ว่าจะจำแนกตามอาชีพหรือ รายได้ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและรายได้กับประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจถึงระบบราชการไทย แม้ว่าจะมีความซับซ้อนก็ตาม” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละ พบว่า ผู้ที่มีอาชีพเป็นเกษตรกร หรือรับจ้างทั่วไปมีแนวโน้มไม่เห็นด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้มีอาชีพเหล่านี้มักให้ความสนใจเรื่องปัญหาปากท้องมากกว่า รวมทั้งมักไม่ค่อยได้ติดต่อกับระบบราชการมากนัก รวมถึงมีรายได้ก็น้อยก็เช่นกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับมุสลิมผู้ที่เป็นราชการอยู่แล้วซึ่งเข้าใจในระบบราชการเพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของตนอยู่แล้ว

21. ประเด็น “ข้าราชการในพื้นที่ให้บริการกับประชาชนอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยก โดยเฉพาะมุสลิมจะได้รับการบริการที่ดีเสมอ”

จากตาราง 4.37 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญกับประเด็น “ข้าราชการในพื้นที่ให้บริการกับประชาชนอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยก โดยเฉพาะมุสลิมจะได้รับการบริการที่ดีเสมอ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละ ตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มีการศึกษานั้นทราบดีถึงหน้าที่การให้บริการของข้าราชการและสามารถเปรียบเทียบได้ว่าสิ่งที่ตนเองรับบริการนั้น ข้าราชการให้บริการดีหรือไม่ดี

ตาราง 4.37 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญกับประเด็น “ข้าราชการในพื้นที่ให้บริการกับประชาชนอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยก โดยเฉพาะมุสลิมจะได้รับการบริการที่ดีเสมอ”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	96(44.9)	118(55.1)	214(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	48(28.4)	121(71.6)	169(100)
รวม	144(37.6)	239(62.4)	383(100)

Sig. = 0.001

22. ประเด็น “ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับข้าราชการในพื้นที่อย่างเต็มที่”

จากตาราง 4.38 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วย ไม่ว่าจะจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ รายได้ หรือสถานภาพสมรสก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับข้าราชการในพื้นที่อย่างเต็มที่” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุมากนั้นให้ความไว้วางใจกับข้าราชการมากพอสมควรเพราะอาจเป็นไปได้ว่าข้าราชการที่ดีๆ ก็มีมากมาย

และเมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษาสายศาสนาจะเห็นว่าผู้ที่ศึกษาน้อยมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะคนเหล่านี้ต้องพึ่งพิงข้าราชการนั่นเอง รวมถึงความเกรงกลัวที่มีต่อข้าราชการ

หากพิจารณา ตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในปัตตานี พบว่า ผู้ที่อาศัยอยู่นานกว่ามีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่น้อยกว่า แสดงให้เห็นว่าผู้ที่อยู่นานนั้นให้ความไว้วางใจ ข้าราชการทั้งนี้ เพราะเห็นถึงพัฒนาการของข้าราชการในทางที่ดีขึ้น

ตาราง 4.38 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ รายได้ และ สถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับข้าราชการในพื้นที่อย่างเต็มที่”

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	201(77.9)	57(22.1)	258(100)
35-70 ปี	115(89.8)	13(10.2)	128(100)
รวม	316(81.9)	70(18.1)	386(100)

Sig. = 0.004

ระดับการศึกษาสายศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	136(86.6)	21(13.4)	157(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	176(78.2)	49(21.8)	225(100)
รวม	312(81.7)	70(18.3)	382(100)

Sig. = 0.037

ตาราง 4.38 (ต่อ)

ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	133 (74.7)	45 (25.3)	178(100)
26-70 ปี	164(88.6)	21(11.4)	185(100)
รวม	297(81.8)	66(18.2)	363(100)
Sig. = 0.001			
อาชีพ			
ข้าราชการ	85(95.5)	4(4.5)	89(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	75(82.4)	16(17.6)	91(100)
เกษตรกร รับจ้าง	86(78.2)	24(21.8)	110(100)
นักศึกษา	70(72.9)	26(27.1)	96(100)
รวม	316(81.9)	70(18.1)	386(100)
Sig. = 0.001			
รายได้			
100-6500	150(75.0)	50(25.0)	200(100)
6501-45000	106(93.0)	8(7.0)	114(100)
รวม	256(81.5)	58(18.5)	314(100)
Sig. = 0.000			
สถานภาพสมรส			
โสด	136(75.6)	44(24.4)	180(100)
สมรส หม้าย	180(87.4)	26(12.6)	206(100)
รวม	316(81.9)	70(18.1)	386(100)
Sig. = 0.003			

เมื่อพิจารณาตามอาชีพ พบว่า ข้าราชการมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นอาชีพและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอยู่แล้ว

และเมื่อพิจารณาตามรายได้ พบว่า ผู้ที่รายได้มาก มีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบราชการมีส่วนต่อการได้มาซึ่งโอกาสทางสังคม โอกาสในการติดต่อและใช้บริการจากหน่วยงานราชการอื่นทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และผู้ที่ได้รับประโยชน์เหล่านี้จึงต้องให้ความร่วมมืออย่างเต็มใจ

และเช่นกันผู้ที่สมรสแล้วมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่ยังโสด อาจเป็นไปได้ว่า คนเหล่านี้ยอมรับในสภาพการณ์ที่ตนได้มีโอกาสสัมผัส นั่นคืออำนาจของข้าราชการ

23. ประเด็น “ข้าพเจ้ามั่นใจว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนี้ จะทำให้ชีวิตของชาวไทยมุสลิมดีขึ้น”

จากตาราง 4.39 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพหรือรายได้ก็ตาม และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และรายได้กับประเด็น “ข้าพเจ้ามั่นใจว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนี้ จะทำให้ชีวิตของชาวไทยมุสลิมดีขึ้น” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามประเด็นตามระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี พบว่าผู้ที่อยู่ในพื้นที่เป็นเวลานานมีแนวโน้มเห็นด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่อาศัยเป็นเวลาน้อยกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ที่อยู่นานกว่านั้นให้ความเชื่อมั่นในรัฐธรรมนูญว่าสามารถที่จะทำให้ชีวิตของมุสลิมดีขึ้น ซึ่งก็เห็นพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็นลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามอาชีพ พบว่า ข้าราชการมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ เป็นเพราะว่า ข้าราชการมีส่วนได้รับรู้กับการนำรัฐธรรมนูญมาบังคับใช้ และข้าราชการก็เป็นเครื่องมือของรัฐด้วยกันและ

เมื่อพิจารณาตามรายได้ พบว่า ผู้ที่รายได้มากมีแนวโน้มเห็นด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีรายได้น้อย ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ที่มีรายได้นั้นมีเวลาและโอกาสในการรับรู้ข่าวสารเรื่องราวเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย

ตาราง 4.39 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และรายได้กับประเด็น “ข้าพเจ้ามั่นใจว่ารัฐธรรมนูญฉบับประชาชนนี้ จะทำให้ชีวิตของชาวไทยมุสลิมดีขึ้น”

ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	82(46.1)	96(53.9)	178(100)
26-70 ปี	108(58.1)	78(41.9)	186(100)
รวม	190(52.2)	174(47.8)	364(100)
Sig. = 0.022			
อาชีพ			
ข้าราชการ	59(65.6)	31(34.4)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	46(50.5)	45(49.5)	91(100)
เกษตรกร รับจ้าง	54(49.1)	56(50.9)	110(100)
นักศึกษา	42(43.8)	54(56.3)	96(100)
รวม	201(51.9)	186(48.1)	387(100)
Sig. = 0.021			
รายได้			
100-6500	94(47.0)	106(53.0)	200(100)
6501-45000	72(62.6)	43(37.4)	115(100)
รวม	166(52.7)	149(47.3)	315(100)
Sig. = 0.008			

24. ประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ”

จากตาราง 4.40 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ หรือรายได้ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ และรายได้กับประเด็น “ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.40 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายสามัญ อาชีพ และรายได้กับประเด็น
“ข้าพเจ้ารู้และเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	125(48.4)	133(51.6)	258(100)
35-70 ปี	77(59.7)	52(40.3)	129(100)
รวม	202(52.2)	185(47.8)	387(100)
Sig. = 0.037			
ระดับการศึกษาสายสามัญ			
ต่ำกว่าปริญญาตรี	99(46.3)	115(53.7)	214(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	102(60.4)	67(39.6)	169(100)
รวม	201(52.5)	182(47.5)	383(100)
Sig. = 0.006			
อาชีพ			
ข้าราชการ	62(68.9)	28(31.1)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	44(48.4)	47(51.6)	91(100)
เกษตรกร รับจ้าง	44(40.0)	66(60.0)	110(100)
นักศึกษา	52(54.2)	44(45.8)	96 (100)
รวม	202(52.2)	185(47.8)	387(100)
Sig. = 0.001			
รายได้			
100-6500	89(44.5)	111(55.5)	200(100)
6501-45000	72(62.6)	43(37.4)	115(100)
รวม	161(51.1)	154(48.9)	315(100)
Sig. = 0.002			

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามอายุ พบว่า ผู้ที่มีอายุมากมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่า และเช่นกัน ผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูงมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าเช่นกัน ทำนองเดียวกันกับผู้ที่มีรายได้สูง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า คนเหล่านี้มีแนวโน้มให้ความสนใจในเหตุการณ์บ้านเมืองพอสมควรเพราะมองว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองและสังคมในพื้นที่โดยตรงนั่นเอง

และถ้าหากพิจารณาตามอาชีพ จะเห็นว่าข้าราชการมีแนวโน้มเห็นด้วยมากที่สุด นั่นเป็นเพราะว่าภาระหน้าที่การทำงานของข้าราชการ นั้นมีส่วนที่ต้องนำรัฐธรรมนูญไปสู่การปฏิบัติและมีหน้าที่ต้องให้บริการประชาชนและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าราชการที่เป็นมุสลิมนั้นจะต้องทำหน้าที่ประสานงานระหว่างภาครัฐและประชาชนด้วย จึงจำเป็นต้องรู้และเข้าใจในกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

25. ประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับชาวไทยมุสลิมต่างหากในเรื่องที่สำคัญ”

จากตาราง 4.41 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ หรือสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ และค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และ สถานภาพสมรส กับประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับชาวไทยมุสลิมต่างหากในเรื่องที่สำคัญ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละของความเห็น พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มไม่เห็นด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีการศึกษาน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้มีการศึกษานั้นเห็นว่า กฎหมายอิสลามนั้นสามารถนำมาใช้ได้ ในสังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งไม่ได้เป็นสิ่งที่ขัดกับความต้องการกับสังคมโดยรวมและอาจเป็นไปได้ว่ากฎหมายอิสลามน่าจะมีผลในทางปฏิบัติมากกว่ารวมถึงปกป้องสังคมโดยรวมได้มากกว่านั่นเอง

เมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี พบว่า ผู้ที่อยู่ในพื้นที่เป็นเวลาน้อยกว่ามีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่า เพราะว่าคนเหล่านี้เป็นคนรุ่นใหม่ที่กำลังคาดหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมมุสลิมให้เป็นสังคมที่ดีขึ้นรวมถึงสามารถนำบทบัญญัติที่มีอยู่ในอัลกุรอานมาใช้ปฏิบัติในสังคมให้มากที่สุด

ตาราง 4.41 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญ ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี อาชีพ และ สถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่ากฎหมายไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีกฎหมายที่ใช้บังคับกับชาวไทยมุสลิมต่างหากในเรื่องที่สำคัญ”

ระดับการศึกษาสายสามัญ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่าปริญญาตรี	110(51.6)	103(48.4)	213(100)
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	55(32.7)	113(67.3)	168(100)
รวม	165(43.3)	216(56.7)	381(100)
Sig. = 0.000			
ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
1-25 ปี	64(36.2)	113(63.8)	177(100)
26-70 ปี	91(49.2)	94(50.8)	185(100)
รวม	155(42.8)	207(57.2)	362(100)
Sig. = 0.012			
อาชีพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ข้าราชการ	39(43.3)	51(56.7)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	30(33.3)	60(66.7)	90(100)
เกษตรกร รับจ้าง	62(56.4)	48(43.6)	110(100)
นักศึกษา	36(37.9)	59(62.1)	95(100)
รวม	167(43.4)	218(56.6)	385(100)
Sig. = 0.006			
สถานภาพสมรส	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
โสด	67(37.6)	111(62.4)	178(100)
สมรส หม้าย	100(48.3)	107(51.7)	207(100)
รวม	167(43.4)	218(56.6)	385(100)
Sig. = 0.035			

เมื่อพิจารณาตามอาชีพจะเห็นว่าผู้ที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างเอกชน หรือมีธุรกิจส่วนตัวนั้นมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นและรองลงมาคือนักศึกษา เพราะคนเหล่านี้เห็นว่ากฎหมายอิสลามน่าจะมีผลในทางปฏิบัติมากกว่านั่นเองและทำให้ตนเองนั้นมีความสะดวกมากขึ้นในการประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตประจำวันตามที่ศาสนาบัญญัติใช้นั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น เรื่องของดอกเบี้ยที่ไม่อนุมัติสำหรับมุสลิม

หากพิจารณาตามสถานภาพสมรส พบว่า ผู้ที่เป็นโสดมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คนเหล่านี้มีพลังในการขับเคลื่อนสังคมโดยรวมและต้องการเห็นสังคมโดยรวมนั้นเป็นสังคมที่ดีมีศีลธรรมนั่นเอง

26. ประเด็น “ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎหมายด้วยความเต็มใจ”

จากตาราง 4.42 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยไม่ว่าจะพิจารณาตามอายุ การศึกษา ทางศาสนา อาชีพ หรือรายได้ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายศาสนา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรส กับประเด็น “ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎหมายด้วยความเต็มใจ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามอายุ พบว่าผู้ที่มีอายุมากมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ผู้ที่การศึกษาทางศาสนาน้อยมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่การศึกษาทางศาสนาสูงกว่า ผู้ที่มีอาชีพเป็นข้าราชการมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ และผู้ที่รายได้มากมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อยและผู้ที่มีสมรสแล้วมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่เป็นโสด แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมแล้วคนปีศาจนั้นก็เต็มใจในการปฏิบัติตามกฎหมายและต้องการให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคมนั่นเอง

ตาราง 4.42 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาสายศาสนา อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎหมายด้วยความเต็มใจ”

อายุ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
18-35 ปี	197(77.0)	59(23.0)	256(100)
35-70 ปี	110(85.9)	18(14.1)	128(100)
รวม	307(79.9)	77(20.1)	384(100)

Sig. = 0.038

ตาราง 4.42 (ต่อ)

ระดับการศึกษาสายศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	133(85.8)	22(14.2)	155(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	170(75.6)	55(24.4)	225(100)
รวม	303(79.7)	77(20.3)	380(100)
Sig. = 0.015			
อาชีพ			
ข้าราชการ	78(87.6)	11(12.4)	89(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	78(85.7)	13(14.3)	91(100)
เกษตรกร รับจ้าง	83(75.5)	27(24.5)	110(100)
นักศึกษา	68(72.3)	26(27.7)	94(100)
รวม	307(79.9)	77(20.1)	384(100)
Sig. = 0.019			
รายได้			
100-6500	152(76.4)	47(23.6)	199(100)
6501-45000	102(89.5)	12(10.5)	114(100)
รวม	354(81.2)	59(18.8)	313(100)
Sig. = 0.004			
สถานภาพสมรส			
โสด	131(74.0)	46(26.0)	177(100)
สมรส หม้าย	176(85.0)	31(15.0)	207(100)
รวม	307(79.9)	77(20.1)	384(100)
Sig. = 0.007			

27. ประเด็น “การตัดสินใจของศาลไทยมีความยุติธรรมกับมุสลิม และมีมาตรฐานเดียวกันในการตัดสินใจทั่วประเทศ”

จากตาราง 4.43 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้ ไม่ว่าจะพิจารณาตามระดับการศึกษาศาสนา หรือรายได้ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาศาสนา และรายได้กับประเด็น “การตัดสินใจของศาลไทยมีความยุติธรรมกับมุสลิม และมีมาตรฐานเดียวกันในการตัดสินใจทั่วประเทศ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละตามระดับการศึกษาศาสนา จะเห็นว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาสูง มีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ และผู้ที่มีรายได้น้อยมีแนวโน้มเห็นด้วยมากกว่าผู้ที่รายได้สูง แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมแล้ว การตัดสินใจของศาลไทยไม่ได้ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าประชาชนได้รับความยุติธรรมหรือได้รับความเท่าเทียม ซึ่งบางครั้งการตัดสินใจของศาลอาจไม่ได้พิจารณาถึงพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม หรือมาตรฐานทางศีลธรรมที่แตกต่างนั่นเอง หรือบางครั้งอาจเกิดจากการที่ประชาชนในพื้นที่สื่อสารกับเจ้าหน้าที่ไม่รู้เรื่อง หรือขาดความรู้ทำให้รู้สึกว่าไม่ได้รับความยุติธรรมนัก

ตาราง 4.43 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาศาสนา และรายได้กับประเด็น “การตัดสินใจของศาลไทยมีความยุติธรรมกับมุสลิมและมีมาตรฐานเดียวกันในการตัดสินใจทั่วประเทศ”

ระดับการศึกษาศาสนา	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ต่ำกว่ามัธยม	58(36.9)	99(63.1)	157(100)
ระดับมัธยมขึ้นไป	60(26.5)	166(73.5)	226(100)
รวม	118(30.8)	265(69.2)	383(100)
Sig. = 0.030			
รายได้	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
100-6500	54(27.0)	146(73.0)	200(100)
6501-45000	44(38.3)	71(61.7)	115(100)
รวม	98(31.1)	217(68.9)	315(100)
Sig. = 0.038			

28. ประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่าศาลไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีศาลตัดสินคดีความสำหรับชาวไทยมุสลิมต่างหาก”

จากตาราง 4.44 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้เมื่อพิจารณาตามสถานภาพสมรส และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่าศาลไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีศาลตัดสินคดีความสำหรับชาวไทยมุสลิมต่างหาก ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาตามสภาพสมรส พบว่าผู้ที่เป็นโสดมีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว แสดงให้เห็นว่า คนรุ่นใหม่เห็นถึงความจำเป็นถึงการจั้ดตั้งศาลอิสลาม ที่มีหน้าที่ตัดสินคดีความตามกฎหมายอิสลาม ซึ่งจะก่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชนและทำให้สังคมโดยรวมดีขึ้นนั่นเอง

ตาราง 4.44 ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพ สมรสกับประเด็น “ข้าพเจ้าคิดว่าศาลไทยในปัจจุบันนั้นดีแล้ว ไม่ควรที่จะมีศาลตัดสินคดีความสำหรับชาวไทยมุสลิมต่างหาก”

สถานภาพสมรส	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
โสด	41(22.9)	138(77.1)	179(100)
สมรส หม้าย	69(33.3)	138(66.7)	207(100)
รวม	110(28.5)	276(71.5)	386(100)

Sig. = 0.024

29. ประเด็น “ข้าพเจ้ายอมรับการตัดสินของศาลไทยในกรณีที่มีมุสลิมเป็นจำเลย โดยไม่มีข้อคัดค้านใดๆ ”

จากตาราง 4.45 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นนี้เมื่อพิจารณาตามอาชีพ และเมื่อพิจารณาถึงจำนวน ค่าร้อยละ ค่า Sig ซึ่งเป็นค่าที่ต่ำกว่า 0.05 หมายความว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับประเด็น “ข้าพเจ้ายอมรับการตัดสินของศาลไทยในกรณีที่มีมุสลิมเป็นจำเลย โดยไม่มีข้อคัดค้านใดๆ” มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาค่าร้อยละ ตามอาชีพ พบว่า นักศึกษามีแนวโน้มไม่เห็นด้วยมากกว่าอาชีพอื่นๆ นั่นเพราะว่านักศึกษาเห็นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้ก่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม แสดงให้เห็นว่าพลังคนรุ่นใหม่ยังตระหนักถึงความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นนั่นเอง

ตาราง 4.45 ความสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพกับประเด็น “ข้าพเจ้ายอมรับการตัดสินใจของศาลไทยในกรณีที่มีมุสลิมเป็นจำเลย โดยไม่มีข้อคัดค้านใดๆ”

อาชีพ	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	รวม
ข้าราชการ	28(31.1)	62(68.9)	90(100)
ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน	24(26.4)	67(73.6)	91(100)
เกษตรกร รับจ้าง	48(43.6)	62(56.4)	110(100)
นักศึกษา	23(24.0)	73(76.0)	96(100)
รวม	123(31.8)	264(68.2)	387(100)

Sig. = 0.011

30. สรุปและวิเคราะห์แบบแผนคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถามในการแสดงความแปลกแยกทางการเมือง

จากตาราง 4.17 – 4.45 จะเห็นว่าคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม 10 ประการ คือ 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษาสายสามัญ 4.ระดับการศึกษาสายศาสนา 5. ระยะเวลาที่ศึกษาสายศาสนา 6.สถานที่กำเนิด 7.ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี 8.อาชีพ 9.รายได้ 10.สถานภาพสมรส ที่ผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแปรอิสระ เพื่อทดสอบว่าจะมีความสัมพันธ์กับประเด็นต่างๆ ที่เป็นดัชนีชี้วัดความแปลกแยกทางการเมือง หรือไม่ อย่างไร ปรากฏว่า ทุกตัวแปรสามารถอธิบายความแตกต่างได้ ดังนี้ คือ อาชีพสามารถอธิบายความแตกต่างได้ดีที่สุด คือ อธิบายได้ 15 ประเด็น รองลงมา คือ ระดับการศึกษาสายสามัญ และ สถานภาพสมรส สามารถอธิบายได้ 12 ประเด็น ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี และ รายได้ อธิบายได้ 11 ประเด็น อายุอธิบายได้ 8 ประเด็น ระดับการศึกษาศาสนา อธิบายได้ 6 ประเด็น ระยะเวลาที่ศึกษาศาสนา อธิบายได้ 5 ประเด็น ส่วนเพศ และสถานที่กำเนิด อธิบายได้เพียง 3 ประเด็น เท่านั้น

ในส่วนที่เกี่ยวกับอาชีพ ตามตาราง 4.19 4.23 4.24 4.25 4.28 4.36 4.39 4.41 และ 4.45 ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษามีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่นๆ สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นข้าราชการนั้นมีความแปลกแยกทางการเมืองน้อยที่สุด ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะข้าราชการนั้นเป็นผู้ที่ได้รับอำนาจจากรัฐ ในฐานะที่เป็นกลไกของรัฐนั่นเอง

เป็นที่น่าสังเกตว่าความแปลกแยกทางการเมืองที่มากหรือน้อยของนักศึกษาและข้าราชการ นั้นเกิดจากประเด็นที่ต่างกัน กล่าวคือนักศึกษานั้นมีความแปลกแยกทางการเมืองในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของ ส.ส. และ ส.ว. ตามระบอบประชาธิปไตยตามตาราง 4.23 4.24 และ 4.25 และ

การทำงานของรัฐบาลตามตารางที่ 4.12 รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญในตารางที่ 4.39 และ 4.41 ซึ่งในประเด็นเหล่านี้ผู้ตอบแบบสอบถามในอาชีพอื่นๆ ก็มีความแปลกแยกด้วยเช่นกัน เพียงแต่น้อยกว่านักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระบบการศึกษาทำให้นักศึกษามองเห็นถึงระบบการปกครองว่าไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงอะไรได้ หากไม่เปลี่ยนระบอบหรือกฎหมาย นั่นแสดงให้เห็นถึงพลังทางความคิดของคนรุ่นใหม่ หรือบางครั้งนักศึกษาก็อาจจะรู้อะไรในภาพกว้างตามทฤษฎีมากกว่าที่จะมอกรายละเอียด (สังเกตได้ตามตาราง 4.36) ในทางตรงข้ามเกษตรกรหรือคนที่รับจ้างทั่วไปมักจะไม่ได้แปลกแยกในประเด็นเหล่านี้ตามตาราง 4.23 4.24 4.28 4.36 และ 4.41 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคนเหล่านี้ไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องที่กว้างใหญ่และซับซ้อนเกินไป นั่นหมายถึงว่าคนเหล่านี้ยอมอยู่ภายใต้ระบอบมากกว่าที่คิดจะเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง

สำหรับข้าราชการซึ่งมีความแปลกแยกน้อยที่สุดตามประเด็นที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่ง ส.ส. และ ส.ว. และการทำงานของตัวแทนเหล่านี้ในระบอบประชาธิปไตย ตามตาราง 4.17 4.20 4.21 และ 4.15 และประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของราชการ ตามตาราง 36 และ 38 รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ ตามตาราง 4.39 4.40 และ 4.42 ซึ่งในประเด็นเหล่านี้อาชีพอื่นๆ ก็มีความแปลกแยกน้อยเช่นเดียวกัน การที่ราชการมีความแปลกแยกน้อยที่สุดนั้นอาจเป็นเพราะว่าต้องการให้ผู้แทนของตนซึ่งเป็นมุสลิมเช่นกันนั้น เกื้อหนุนต่อการทำงานของตนในพื้นที่ เพื่อที่จะได้พัฒนาท้องถิ่นให้ดีขึ้นนั่นเอง หรือบางครั้งก็เพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาตนเองให้สูงขึ้นตามลำดับ

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว หรือ ลูกจ้างเอกชนมีความแปลกแยกใน 2 ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ประเด็นที่กล่าวถึงการมีกฎหมายสำหรับมุสลิมโดยเฉพาะ และประเด็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของศาลสำหรับมุสลิมที่เป็นจำเลย ตามตาราง 4.44 4.45 ซึ่งคนเหล่านี้มองว่าไม่ยุติธรรม นั่นแสดงให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ดีพอสมควรเพราะนี่คือกลุ่มคนทำงาน คนชั้นกลางของสังคมมุสลิมที่มีศักยภาพพอสมควร

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตามตาราง 4.17 4.20 4.21 4.38 และ 4.42 ที่จำแนกตามอาชีพ จะเห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกอาชีพไม่ได้แปลกแยกในประเด็นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งด้วยความจริงจังและจริงใจ การเข้าใจถึงหน้าที่ของตัวแทนทางการเมือง การร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และการปฏิบัติตามกฎหมาย นั่นแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่พร้อมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองบนพื้นฐานของความจริงจังและจริงใจ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทางราชการในฐานะของประชาชนชาวไทย

ในด้าน การศึกษาสายสามัญ ตามตาราง 4.19 4.23 4.24 4.25 4.28 4.30 4.32 4.35 4.37 และ 4.41 ปรากฏว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป หรือ

กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีมีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

เมื่อพิจารณา จะเห็นว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงนั้นมีความแปลกแยกในประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของผู้แทนทางการเมืองในระบบการเมือง การทำงานของรัฐบาล รวมถึง ทหาร ตำรวจ และข้าราชการ ในพื้นที่ นั้นแสดงให้เห็นว่าคนเหล่านี้จับตามองต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และไม่เห็นด้วยกับมาตรฐานของระบบการเมืองมากนัก เป็นที่น่าสังเกตว่า คนที่มีการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปนั้นมีความแปลกแยกน้อยในประเด็นที่กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจที่มีต่อหน้าที่ของผู้แทนทางการเมืองรวมถึงระบบการเมือง และกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันตามตาราง 4.21 และ 4.40 แสดงให้เห็นว่าคนเหล่านี้ให้ความสนใจต่อการเมืองซึ่งอาจจะเป็นพลังของการเปลี่ยนแปลงสู่สิ่งที่ดีกว่า พัฒนามากกว่าในอนาคต

สำหรับผู้ที่มีการศึกษาดำเนินการจะแปลกแยกน้อยในประเด็นเหล่านี้ตามตาราง 4.23 4.24 4.28 4.35 และ 4.41 นั้นอาจเป็นเพราะว่าคนเหล่านี้ไม่ได้สนใจต่อความเป็นไปของสังคมมากนัก เป็นพวกที่ยอมตามมากกว่าที่จะคิดเปลี่ยนแปลงนั่นเอง หรือบางทีอาจเกิดจากความไม่รู้ซึ่งสิ่งนี้คงจะไม่อาจนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองมากนักหากการพัฒนาทางการเมืองมุ่งเป้าไปที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีสติ มีเหตุมีผล

แสดงว่าระบบการศึกษานั้นทำให้คนมีความคิด ประสบการณ์ที่กว้างไกล สามารถวิเคราะห์ได้ว่าระบบการปกครองแบบใด ดีหรือไม่ อย่างไร

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาตาราง 4.21 ซึ่งเป็นประเด็นที่กล่าวถึงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของตัวแทนทางการเมืองและระบบการเมือง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้มีความแปลกแยก ไม่ว่าจะมีการศึกษาสูงหรือต่ำ นั้นแสดงว่าประชาชนในพื้นที่นั้นให้ความสนใจการเมือง แต่การมีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของตัวแทนทางการเมืองและระบบการเมือง อาจจะแตกต่างกันคนละระดับกันก็ได้

ในส่วนของ สถานภาพสมรส ตามตาราง 4.19 4.22 4.23 4.24 4.27 4.28 4.41 และ 4.44 ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นโสดมีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่าผู้ที่สมรสแล้ว หากสังเกตจากตารางดังกล่าว พบว่า ผู้ที่โสดนั้นมีความแปลกแยกในประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของตัวแทนทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย การทำงานของรัฐบาล แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เป็นโสดนั้นเป็นพลังรุ่นใหม่ของสังคม มีความเชื่อมั่นที่จะพัฒนาการเมืองไปสู่แนวทางที่ดี กำลังอยู่อยู่ในวัยหนุ่มสาว หรือวัยเริ่มทำงาน ซึ่งก็น่าจะเป็นนิมิตหมายอันดีสำหรับสังคมมุสลิม สำหรับการพัฒนาทางการเมืองไทยต่อไปในอนาคต

ผู้ที่สมรสแล้วกลับไม่ได้แปลกแยกในประเด็นเหล่านี้ อาจเป็นเพราะว่า เมื่อมีภาระครอบครัวหรือหน้าที่การงานที่มากขึ้น ซึ่งเข้าไปเกี่ยวข้องอยู่กับระบอบไม่มากนักน้อย คนเหล่านี้ก็จะเริ่มยอมรับระบอบและรูปแบบนี้โดยปริยาย (คือให้ความสนใจในประเด็นเหล่านี้น้อยลง) อย่างไรก็ตามหากพิจารณาตามตาราง 4.20 4.29 4.38 และ 4.42 จะเห็นว่าทั้งผู้ที่โสดและสมรสแล้วไม่ได้แปลกแยกนั้นแสดงให้เห็นว่า คนในพื้นที่พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายนั่นเอง

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในปัตตานีตามตาราง 4.23 4.24 4.28 4.30 4.33 4.39 และ 4.41 ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานีไม่นานนักมีความแปลกแยกมากกว่าผู้ที่อยู่ปัตตานีเป็นเวลานาน ในประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของผู้แทนทางการเมืองในระบอบการเมืองการทำงานของเจ้าหน้าที่ทหาร และตำรวจ รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวกับกฎหมายและการนำมาใช้ร่วมกับพื้นที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนเหล่านี้เป็นพลั้งเวยวชนรุ่นใหม่หรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ที่กว้างไกลกว่าคนในพื้นที่ทำให้สามารถเปรียบเทียบความเป็นไปในพื้นที่ได้นั่นเอง แสดงให้เห็นว่าคนเหล่านี้รับรู้ถึงสิทธิที่ตนเองควรจะได้รับพร้อมทั้งมีความปรารถนาที่จะเห็นการพัฒนาสู่ทิศทางที่ดีขึ้นของระบอบการเมืองนั่นเอง ตรงกันข้ามกับผู้ที่อยู่ในพื้นที่เป็นเวลานาน ซึ่งไม่แปลกแยกในประเด็นเหล่านี้ นั่นเป็นเพราะว่า ผู้ที่อยู่นานมีความพอใจในระดับหนึ่งถึงพัฒนาการของระบอบการเมืองในพื้นที่หรืออีกประการหนึ่งคือคนเหล่านี้ยอมรับได้ในระดับหนึ่งกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั่นเอง หากพิจารณาประเด็นที่ 4 15 18 และ 22 ตามตาราง 4.20 4.31 4.34 และ 4.38 พบว่าผู้ที่อยู่ในพื้นที่ไม่ว่าจะนานหรือไม่ก็ตามพร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ เพราะเขารู้ถึงหน้าที่และการทำงานของเจ้าหน้าที่แม้จะไม่ลึกซึ้งมากก็ตาม และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายด้วยเช่นกัน

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายได้ตามตาราง 4.19 4.26 4.27 4.36 4.39 4.40 และ 4.43 ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยกับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ รวมถึงระบบราชการ และความเชื่อมั่นต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้น้อยมีความแปลกแยกมากกว่าผู้ที่มีรายได้มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มีรายได้น้อยเห็นว่าระบอบที่เป็นอยู่ไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของตน และอาจจะไม่ได้ทำให้การดำรงชีพของตนดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีรายได้มากที่ไม่ได้มีความมีความแปลกแยกในเรื่องเหล่านี้ นั่นเป็นเพราะว่าระบอบที่เป็นอยู่อาจตอบสนองต่อผลประโยชน์ของตนพอสมควร

อย่างไรก็ตามมีเพียง 2 ประเด็นเท่านั้นที่ผู้ที่มีรายได้มากแปลกแยกนั้นคือ ประเด็น ที่ 11 และ 27 ตามตาราง 4.27 และ 4.44 ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทหารตำรวจกับสิทธิเสรีภาพของมุสลิมในพื้นที่ และประเด็นการมีกฎหมายพิเศษเฉพาะสำหรับมุสลิม นี้อาจจะ

แสดงให้เห็นถึงความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่นั่นเองเพราะคนในพื้นที่มองว่าตนยังถูกกีดกันจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่ และมองว่ากฎหมายอิสลามน่าจะเป็นกฎหมายที่เหมาะสมกับลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ

สำหรับในประเด็นที่ 2 5 22 และ 26 ตามตาราง 4.18 4.21 4.38 และ 4.42 ซึ่งทั้งผู้ที่มีรายได้น้อยและมากไม่ได้แปลกแยกเลยนั้นเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งตัวแทนไปทำหน้าที่ทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจถึงหน้าที่ของตัวแทนของตนอย่างจริงจัง จริงใจ เพราะนั่นหมายถึงการเลือกผู้นำของตนด้วย และเฝ้ามองการทำหน้าที่ของตัวแทนของตนตลอดเวลา นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่นั้นพร้อมให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมายด้วย

ในด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามตามตาราง 4.22 4.23 และ 4.40 ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของนักการเมืองในระบบประชาธิปไตย และการทำงานของข้าราชการ ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยมีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีอายุมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะคนที่มีอายุมากนั้นเห็นถึงพัฒนาการทางการเมืองที่ดีขึ้นทำให้เกิดความพอใจและความหวังที่ดี อีกส่วนหนึ่งก็คือ ผู้ที่มีอายุมากนั้นสามารถปรับตัวยอมรับความเป็นไปทางการเมืองพอสมควร รวมถึงการใช้วิธีการที่ตั้งอยู่บนเหตุผลและความสันติบนเงื่อนไขของเวลาในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับให้ตรงกับความต้องการของสังคมได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อย

อย่างไรก็ตาม ในประเด็นที่ 4 5 11 22 และ 26 ตามตาราง 4.20 4.21 4.27 4.38 และ 4.42 ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการไปเลือกตั้งความรู้ความเข้าใจถึงหน้าที่ของตัวแทนทางการเมืองหรือรัฐบาล การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่พร้อมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ความสำคัญกับเรื่องการเมืองและไม่ได้เป็นพวกถอยหนี

ในส่วนที่เกี่ยวกับระดับการศึกษาสาขาวิชาของผู้ตอบแบบสอบถามตามตาราง 4.24 4.30 4.33 และ 4.43 ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการทำงานของเจ้าของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ซึ่งลิตรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนและไม่ให้ความเท่าเทียมกับชาวมุสลิม ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสาขาวิชาสูงนั้นมีความแปลกแยกมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ นั่นอาจจะเป็นเพราะว่า ในอดีตนั้นคนเหล่านี้ถูกแบ่งเสียงจากเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงถูกกีดกันจากเจ้าหน้าที่รัฐ แม้ในปัจจุบันก็ตาม นั่นแสดงให้เห็นถึงความใจแคบของรัฐ หรือผู้มีอำนาจรัฐ ซึ่งนำไปสู่ปัญหาได้ และเช่นกันอาจเป็นเพราะว่าผู้ที่ศึกษานั้นมีความรู้เรื่องศาสนาซึ่งครอบคลุมระบอบการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกๆ ด้าน รวมถึงระบอบการเมืองการปกครองทำให้คนที่มีความรู้นั้นสามารถพิจารณาได้ว่าระบอบใดดีหรือไม่อย่างไร เหมาะสมกับวิถีชีวิตมุสลิมหรือไม่ อย่างไร รวมถึงการตั้งความหวังที่จะ

สามารถนำความรู้ทางศาสนานั้นไปปรับใช้กับวิถีชีวิตของตนเอง และความเป็นไปของสังคมให้มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีการศึกษาทางศาสนาสูงนั้นไม่ได้แปลกแยกอย่างสุดโต่ง หากพิจารณาตามประเด็นที่ 22 และ 26 ตามตาราง 4.38 และ 4.42 ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งประชาชนในพื้นที่ทั้งที่มีความรู้ศานามากหรือน้อย ต่างก็พร้อมให้ความร่วมมือ และปฏิบัติตามกฎหมายนั่นเอง

เกี่ยวกับระยะเวลาในการศึกษาศาสนา เพศ และสถานที่กำเนิด เนื่องจากสามารถอธิบายได้เพียง 3 – 5 ประเด็นเท่านั้นจากทั้งหมด 36 ประเด็น จึงไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นดัชนีชี้วัดความแปลกแยกทางการเมืองได้อย่างสมบูรณ์ แต่ก็พอบอกได้ว่าเพศหญิง ผู้ที่ศึกษาศาสนาเป็นเวลาน้อย และผู้ที่ไม่ได้เป็นคนปัตตานีโดยกำเนิดมีแนวโน้มมีความแปลกแยกมากกว่า

อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าในประเด็นที่ 1 2 และ 15 ตามตาราง 4.17 4.18 และ 4.31 ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการไปเลือกตั้งด้วยความตั้งใจ เพราะเห็นถึงความสำคัญ รวมถึงคาดหวังผลในตัวแทนของตนในการทำงาน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ไม่ได้แปลกแยกเลย ไม่ว่าจะจำแนกตามระยะเวลาในการศึกษาศาสนาตามตาราง 4.15 จำแนกตามเพศตามตาราง 4.2 และ จำแนกตามสถานที่กำเนิดตามตาราง 4.1 นั้นแสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการเมืองรวมทั้งมีความจริงใจต่อการมีส่วนร่วม และคาดหวังผลกับตัวแทนของตนในฐานะตัวแทนของมุสลิม และตัวแทนของคนปัตตานี นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่นั้น รู้และเข้าใจถึงอำนาจหน้าที่ในพื้นที่ ว่าเจ้าหน้าที่ควรจะแสดงบทบาทใด มากน้อยเพียงใด และประชาชนนั้นจับตามองเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตลอดและสามารถแยกแยะได้ว่าบทบาทใดดี หรือไม่ดี เกินเลขขอบเขตที่จะปฏิบัติหรือไม่อย่างไร

ดังนั้นในการสรุปแบบแผนคุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการให้ความหมายต่อการเลือกตั้งต่อไปนี้ จะให้ความสำคัญแก่ 1.อาชีพ 2.ระดับการศึกษาสายสามัญ 3.สถานภาพสมรส 4.ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี 5.รายได้ 6.อายุ 7.ระดับการศึกษาสายศาสนา ซึ่งเมื่อตรวจค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแล้ว ปรากฏดังนี้ คือ

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง อาชีพและรายได้ เท่ากับ -0.521 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพอื่นๆ (ไม่ใช่รับราชการ) จะมีรายได้น้อย และข้าราชการจะมีรายได้มาก จากค่าสหสัมพันธ์นี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และมีรายได้น้อย มีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาสายสามัญและอาชีพเท่ากับ -0.240 ($P=0.000$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีอาชีพรับราชการ และผู้ที่มิ

การศึกษาต่ำจะประกอบอาชีพอื่นๆ จากค่าสหสัมพันธ์นี้จะสรุปได้ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงและเป็นข้าราชการ มีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษาสายสามัญและรายได้เท่ากับ .213 ($P=.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูง จะมีรายได้มากและผู้มีการศึกษาต่ำจะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้มีระดับการศึกษาสูงและรายได้มากจะแปลกแยกทางการเมืองมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาศาสนาและอาชีพเท่ากับ .186($P=.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาสูงจะประกอบอาชีพอื่นๆ (ไม่ใช่รับราชการ) และผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาต่ำจะรับราชการ จากค่าสหสัมพันธ์นี้จะสามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาศาสนาสูงและประกอบอาชีพอื่น (ไม่ใช่รับราชการ) มีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาศาสนาและรายได้ เท่ากับ $-.171$ ($P=.002$) แสดงว่าแปรผกผันกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาสูง จะมีรายได้น้อย และผู้ที่มีระดับการศึกษาศาสนาต่ำจะมีรายได้มาก จากค่าสหสัมพันธ์สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาศาสนาสูงและมีรายได้น้อย มีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างสถานภาพสมรสและรายได้เท่ากับ .253 ($P=.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือผู้ที่สมรสแล้วจะมีรายได้มาก และผู้ที่เป็นโสดจะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่สมรสแล้วและมีรายได้มาก มีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อยู่ปัตตานีและรายได้เท่ากับ .180 ($P=.002$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในปัตตานีนานจะมีรายได้มาก และผู้ที่อาศัยอยู่ไม่นานจะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้สามารถสรุปได้ว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานและมีรายได้มาก มีความแปลกแยกมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอายุและรายได้เท่ากับ .432 ($P=.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือผู้ที่อายุมากจะมีรายได้มาก และผู้ที่อายุน้อยจะมีรายได้น้อย จากค่าสหสัมพันธ์นี้สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่อายุมากและมีรายได้มาก มีความแปลกแยกทางการเมืองมากกว่า

ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอายุและระยะเวลาอยู่ปัตตานี เท่ากับ .740 ($P=.000$) แสดงว่าแปรตามกัน กล่าวคือ ผู้ที่อายุมากจะอยู่ในพื้นที่นานและผู้ที่ยอายุน้อย จะอยู่ในพื้นที่ได้ไม่นาน จากค่าสหสัมพันธ์นี้สามารถสรุปได้ว่าผู้ที่อายุมาก อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานีนานมีความแปลกแยกมากกว่า

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความยึดมั่นผูกพันในศาสนาอิสลามกับความแปลกแยกทางการเมือง

การวิเคราะห์ในส่วนที่ผ่านมา ทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติส่วนบุคคล กับความยึดมั่นผูกพันในศาสนา และความแปลกแยกทางการเมือง

สำหรับการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รวมความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด คือ ตัวแปรอิสระได้แก่ 1.เพศ 2.อายุ 3.ระดับการศึกษาสายสามัญ 4.ระดับการศึกษาสายศาสนา 5.ระยะเวลาในการศึกษาศาสนา 6.สถานที่กำเนิด 7.ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี 8.อาชีพ 9.รายได้ 10.สถานภาพสมรส และ 11.ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความแปลกแยกทางการเมือง

สำหรับความยึดมั่นผูกพันในศาสนา ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญในการวิจัยนี้ ได้หาความน่าเชื่อถือมาแล้ว ได้ค่า Alpha = 0.8601 ในส่วนของความแปลกแยกทางการเมืองนั้นได้ค่า Alpha = 0.9039 (ดูในภาคผนวก) ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงพอ และนำมาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบตัวแปรหลายทาง (Multivariate) ใช้สถิติที่เรียกว่าค่าถดถอยพหุ (Multiple Regression) ใน Program SPSS ตามที่กำหนดไว้ในบทที่ 3

อย่างไรก็ดี ในการวิเคราะห์ตัวแปรหลายทางเพื่อทดสอบสมมติฐานที่มีตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไปและมีตัวแปรตามเพียงตัวเดียว ซึ่งเป็นวิธีการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นมากที่สุดตามกรอบแนวคิดในการวิจัยในบทที่ 2 และสมมติฐานที่ตั้งไว้ในบทที่ 3 นั้น มีกฎเกณฑ์ที่สำคัญ คือ ตัวแปรทุกตัวทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามจะต้องมีค่าอยู่ในระดับอัตราส่วน (ธนัน อนุমানราชธน, 2544:163) ดังนั้นในการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยปรับเปลี่ยน (Recode) ตัวแปรที่อยู่ในระดับนามให้เป็นระดับอัตราส่วนโดยให้มีเพียง 2 ค่า คือ 0 กับ 1 เรียกว่า ตัวแปรหุ่นดังนี้

ตัวแปร	ตัวแปรหุ่น
เพศ	
หญิง	0
ชาย	1
การศึกษาสายสามัญ	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0
ปริญญาตรีขึ้นไป	1

<u>ตัวแปร</u>	<u>ตัวแปรหุ่น</u>
การศึกษาสายศาสนา	
ต่ำกว่าชั้นมัธยม	0
ชั้นมัธยมขึ้นไป	1
อาชีพ	
ข้าราชการ	0
อาชีพอื่นๆ	1
สถานภาพสมรส	
โสด	0
สมรสแล้ว	1
สถานที่กำเนิด	
ไม่ใช่ปัตตานี	0
ใช่ปัตตานี	1

สำหรับตัวแปรที่อยู่ในระดับอัตราส่วนอยู่แล้ว อันได้แก่ อายุ ระยะเวลาที่ศึกษาศาสนา ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี และรายได้ ผู้วิจัยก็ได้นำไปประมวลผลเช่นกัน ส่วนความยึดมั่นผูกพันในศาสนา และความแปลกแยกทางการเมืองนั้น มาจากการ Compute ค่าที่ได้จากดัชนีชี้วัดที่สร้างขึ้น

ในการประมวลผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ภาษาอังกฤษดังนี้ คือ เพศ (D.GEN) อายุ (AGE) การศึกษาสายสามัญ (D.EDU) การศึกษาสายศาสนา (D.EDU.R) ระยะเวลาที่ศึกษาศาสนา (T.EDU) สถานที่กำเนิด (D.M.PAT) ระยะเวลาที่อยู่ปัตตานี (T.PAT) อาชีพ (D.OCC) รายได้ (INCOME) สถานภาพสมรส (STATUS) ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา (ATTACH) ความแปลกแยกทางการเมือง (ALIEN)

จากการประมวลผล ปรากฏผลดังนี้ คือ

จากตาราง 4.50 (ANOVA) ค่า Sig = .216 ซึ่งมากกว่า .05 แสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัว ไม่มีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามที่ความเชื่อมั่น 95%

จากตาราง 4.49 (Correlation) พบว่า ค่า Sig. ของตัวแปร ความยึดมั่นผูกพันในศาสนา (ATTACH) กับ ความแปลกแยกทางการเมือง (ALIEN) = .256 แสดงว่า ความยึดมั่นผูกพันในศาสนากับความแปลกแยกทางการเมืองไม่มีความสหสัมพันธ์กัน

จากตาราง 4.51 (Coefficients) พบว่า ค่า Sig. ของตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัว มีค่ามากกว่า .05 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัว (คุณสมบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม) ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับความแปลกแยกทางการเมือง

ดังนั้น จึงสรุปภาพรวมได้ว่าความยึดมั่นผูกพันในศาสนาไม่มีความสัมพันธ์กับความแปลกแยกทางการเมือง จึงต้องปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม การปฏิเสธสมมติฐานดังกล่าวมีเหตุผลรองรับหลายประการซึ่งกล่าวไว้ในส่วนของการอภิปรายผลการวิจัยในบทที่ 5

ตาราง 4.46 Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
ALIEN	92.8143	15.95834	210
AGE	33.21	9.972	210
T.EDU	6.94	3.336	210
T.PAT	27.75	14.209	210
INCOME	6954.33	5750.965	210
D.GEN	.6286	.48434	210
D.EDU	.4762	.50063	210
D.EDU.R	.5952	.49202	210
D.OCC	.7286	.44576	210
D.STATUS	.6095	.48902	210
D.MPAT	.7619	.42694	210
ATTACH	57.0238	9.10567	210

ตาราง 4.47 Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	ATTACH, T.PAT, D.OCC, T.EDU, D.GEN, D.EDU, D.STATUS, INCOME, D.EDU.R, D.M.PAT, AGE		Enter

a. All requested variables entered.

b. Dependent Variable: ALIEN

ตาราง 4.48 Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.261	.068	.016	15.82636
1	.261	.068	.016	15.82636

a. Predictors: (Constant), ATTACH, T.PAT, D.OCC, T.EDU, D.GEN, D.EDU, D.STATUS, INCOME, D.EDU.R, D.M.PAT, AGE

ตาราง 4.50 ANOVA

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	3631.979	11	330.180	1.318	.216
	Residual	49593.778	198	250.474		
	Total	53225.757	209			

a Predictors: (Constant), ATTACH, T.PAT, D.OCC, T.EDU, D.GEN, D.EDU, D.STATUS, INCOME, D.EDU.R, D.M.PAT, AGE

b Dependent Variable: ALIEN

ตาราง 4.51 Coefficients

Model		Unstandardized	Std. Error	Standardized	t	Sig.
		Coefficients		Coefficients		
		B		Beta		
1	(Constant)	102.181	11.418		8.949	.000
	AGE	6.352E-03	.367	.004	.017	.986
	T.EDU	-.286	.400	-.060	-.715	.475
	T.PAT	-5.842E-02	.337	-.052	-.173	.863
	INCOME	1.870E-04	.000	.067	.768	.443
	D.GEN	.290	2.463	.009	.118	.906
	D.EDU	1.127	2.664	.035	.423	.673
	D.EDU.R	5.076	2.859	.157	1.775	.077
	D.OCC	.545	3.018	.015	.180	.857
	D.STATUS	-4.572	3.105	-.140	-1.473	.142
	D.M.PAT	-2.997	7.585	-.080	-.395	.693
	ATTACH	-.111	.129	-.063	-.864	.389

a Dependent Variable: ALIEN